

Spominska svečanost pod Arihovo pečjo: Čuvajmo tradicije, branimo čast našega partizanskega boja proti fašizmu

„Predolgo smo se zanašali na razne forume in ustanove, medtem ko so naši sovražniki, od bivših belogardistov pa do neonacistov, blatili naš narodno-osvobodilni boj in partizansko gibanje. Toda naš spomin na padle soborce nam obenem nalaga obveznost, da čuvamo tradicije in branimo čast partizanstva. Naša skrb in naloga mora biti, da v pravi, zgodovinsko resnični luči tolmačimo boj slovenskega naroda proti smrtnemu sovražniku nacifašizmu, ko je šlo za naš obstoj. Zato bomo morali tudi poskrbeti, da se bodo tisti, ki podtikavajo temu boju nečastne namene, morali za svoje početje zagovarjati pred sodiščem.“

Tako je poudaril predsednik Zveze koroških partizanov na nedeljski spominski svečanosti pod Arihovo pečjo, kjer je bila odkrita spominska plošča padlim borcem in aktivistom beljaškega okraja. Dejal je, da so nujno potrebni ustrezni ukrepi, da bomo razgalili lažnivo propagando in potvarjanje resnice o junaškem partizanskem boju. „To zahteva od nas spomin na padle soborce, zahteva pa to od nas tudi naš ponos in naša odgo-

pod Arihovo pečjo leta 1945, je pripovedoval o tamkajšnji skupini partizanov in o njenih nalogah in akcijah, pa o svečanosti pod Arihovo pečjo, kjer je bila odkrita spominska presnetljivem napadu in srditem boju, v katerem so nacisti pobili osem bork in borcev.

● Tovariš Mihi, takrat še otrok, se je spominjal, kako je bil na poti v šolo priča surovemu ravnanju nacistov, predvsem domačinov, s trupli padlih

najprej tiho in potem vedno močneje oglasila partizanska pesem – peli so jo kot nekdanji v partizanskih časih, brez pevovodje, brez not, toda z občutkom in s ponosom, ne le posamezni pevci, bilo je pravo ljudsko petje, medtem ko je Lojze Eržen z Jezerškega prispeval izbrano recitacijo. Na žalost z zamudo so se pozneje pridružili še člani mladinskega partizanskega zbora iz Trsta, ki so se prav tako s pesmijo poklonili spomenu padlih borcev za svobodo.

Spominska svečanost pod Arihovo pečjo – med udeleženci so bili tudi novi konzul SFRJ v Celovcu Ivan Jecl z ženo ter predstavniki naših organizacij – je spet združila v tovariškem vzdušju nekdanje soborce z obeh strani meje ter pripadnike mlajše generacije, ki sami niso doživljali časov nacifašizma, pa danes gojijo

vornost za bodoče rodove, ki naj nikoli ne bi bili soočeni z grozodejstvi, kot smo jih doživljali mi.“

Poleg besed govornika, ki je kratko opisal napad nacistične policije na partizanski bunker pod Arihovo pečjo, pa je bilo posebno pretresljivo pričevanje živih prič:

● Tovariš Ston, eden izmed redkih preživelih februarke tragedije

partizanov, ko so se predstavniki nemškega „herrenvolka“ spremenili v podivjane živali.

Vidno pod vtisom teh pričevanj so se udeleženci molče zgrnili na prostor pred skalo nad bivšim bunkerjem, na kateri je pritrjena spominska plošča. Predstavniki ZSO in ZKP ter borčevskih organizacij iz Slovenije so položili vence in iz kroga navzočih se je

tradicije protifašističnega boja za mir in sožitje med narodi. Prav v vzdušju tega prepričanja je svečanosti sledilo tovariško srečanje pri Gabrijelu v Lešah, kjer sta beseda in pesem izpovedovali, da mora biti spomin na preteklost obenem tudi opomin za sedanjost, ker le tako bo možno zagotoviti, da bodočnost ne bo zasenečena s takšnimi doživetji.

Politična jesen v Avstriji:

Novembra predčasne volitve SPÖ odpovedala koalicijski pakt s FPÖ

Tako razgibanega, občasno naravnost turbulentnega političnega razvoja, kot ga doživljamo ta teden v Avstriji, že dolgo nismo več imeli. Kar čez noč so zgubila svojo veljavo zagotovila vodilnih predstavnikov obeh vladnih strank, ki so ponovno zatrjevali, da predčasne volitve ne bo, da bo novi parlament izvoljen šele spomladi 1987 po rednem izteku sedanje legislativne dobe. Potem pa je v ponedeljek prišla – sicer pričakovana, pa kljub temu nekoliko presenetljiva vest, da je socialistična stranka odpovedala koalicijski pakt s svobodnjaki in da bodo zato predčasno razpisane volitve že za letošnji november.

Vzrokov, ki so privedli do tega razvoja, je gotovo več in so različnega značaja; v tem kratkem sestavku o njih ni mogoče razglabljati. Zadnji in neposredni povod za korak v smeri predčasne volitve pa je bil brez dvoma Haiderjev prevzem oblasti v FPÖ, ki je s tem postala „popolnoma drugačna stranka“, od tiste FPÖ, s katero se je SPÖ po hudih izgubah pri volitvah leta 1982 vlegla v zakonsko posteljo vladne koalicije.

Trenutni položaj je vsekakor takšen, da se bo v tork sestal parlament na izrednem zasedanju, kjer bodo sklenili predčasen iztek sedanje legislativne dobe in s tem zgladili pot za

nove volitve, ki so menda že „fiksirane za 23. november. Da pa bi se do takrat lahko nadaljevalo delo vlade, je kancler Vranitzky postavil FPÖ-jevske člane vlade pred odločitev, ali vsi vključno Stegerja, ki ga je Haider hotel za vsako ceno izriniti tudi iz vladne funkcije, ostanejo do volitev in lojalno sodelujejo, ali pa naj vsi spraznijo ministrske stolčke. Po hudih debatah tudi znotraj lastne stranke je moral Haider popustiti in s tem že takoj na začetku svoje nove kariere priznati, da v resnici tudi on ni tako velik, da ne bi bil kdo drug še večji.

O „posledicah“ Haiderjeve zmage na kongresu FPÖ, kjer je zlasti tudi koroško zastopstvo blestelo s svojo nacionalno orientacijo, bo nedvomno še veliko razprav, analiz in ugotovitev. Prvo veliko preizkušnjo zanj in za njegovo FPÖ bodo pomenile novembrske volitve, katerih izid pa bo morda tudi v najširšem pomenu prinesel pomembne spremembe v politično življenje naše države – saj odprte so menda vse možnosti.

Haider – „posinovljenec Adolfa Hitlerja“

„A klaner Hitler muß her!“ Želja, v zadnjih časih v naši državi ob različnih priložnostih tiho mišljena in tudi glasno izpovedana, se sicer ni uresničila. Pač pa smo dobili za predsednika ene izmed parlamentarnih strank Haiderja, ki je bil celo v lastnih vrstah predstavljen kot „posinovljenec Adolfa Hitlerja“.

Primerjav na relaciji Hitler-Haider gotovo ne kaže jemati preveč resno, čeprav bi se tudi v tej smeri dalo ugotoviti marsikaj zanimivega. Omejimo se na enega možnih primerov: Hitler je svojim pooblaščenec na Koroškem zapovedal „Napravite mi deželo nemško!“. Haider možnosti takega zapovedovanja seveda nima, pač pa je že kot deželni predsednik koroške FPÖ postavil jasen cilj, da bo Koroška resnično svobodna šele tedaj, ko bo nemška dežela.

V nacionalnem pogledu se tukaj kaže vsekakor značilna sorodnost...

Zadnja vest: Manjšinski razgovori pri kanclerju preloženi

Na 2. strani poročamo, da bi morali biti na začetku prihodnjega tedna pri kanclerju Vranitzkem razgovori o manjšinski problematiki: v ponedeljek naj bi kancler sprejel zastopnike ZSO in NSKS, v torek pa predstavnike vseh narodnostnih skupnosti v Avstriji.

Zaradi najnovejšega političnega razvoja v Avstriji sta bila oba omenjena razgovora pri kanclerju kratkoročno odpovedana oziroma preložena za nedoločen čas.

Hočejo Slovence v Celovcu ponemčiti?

Na gluha ušesa je minulo sredo trčila iniciativna skupina za dvojezično šolo v Celovcu, ko je deželnega glavarja Leopolda Wagnerja soočila z zahtevo po ustanovitvi dvojezične šole v Celovcu. Navzoči starši – ki so v prejšnjih sestankih seznanili s svojo zahtevo že poslevoedečega predsednika deželnega šolskega sveta Karla Kircherja in celovškega župana Leopolda Guggenbergerja – so deželnemu glavarju Wagnerju tolmačili

„Katoliška akcija“ za pospeševanje dvojezičnega pouka

Proti spremembi dvojezičnega pouka, kot jo predlaga „koroška pedagoška komisija“, se je te dni izreklo predsedstvo koroške „Katoliške akcije“. Za tako spremembo ni nobenih pedagoških argumentov, nimajo niti ustrezne podpore s strani volilcev, ugotavlja Katoliška akcija. Ločevanje šolarjev v pouku po jezikovnih kriterijih pa bi lahko škodovalo tudi miru v deželi, še posebej pa bi bilo nesodoben korak nazaj v provincializem in to prav v času, ko sta odprtost v svet in sporazumevanje med narodi potrebni.

Predsedstvo „Katoliške akcije“ se je vrhu tega izreklo za pospeševanje dvojezičnega pouka.

potrebo pouka v materinščini oz. slovenščini za svoje otroke.

Spomnili so na to, da je Celovec tudi glavno mesto koroških Slovencev, neglede na to, da že od nekdanj Slovinci živijo v Celovcu.

Deželni glavar Wagner je kategorično – kot „zadnja instanca“ – zavrnil zahtevo po ustanovitvi dvojezične šole v Celovcu. Ne da bi se poglobil v potrebe prizadetih staršev in otrok je poudarjal, da je Celovec bil že vedno nemško mesto. V pogovoru ni nastopal samo v funkciji deželnega glavarja, tudi kot predsednik SPÖ je zavrnil predloge staršev. Dejal je tudi, da je s tem pogovorom stvar za njega zaključena.

Mesto Celovec je pred tednom dni sprejelo od Evropskega sveta Evropsko nagrado. Dobilo jo je med drugim zaradi vzornih prijateljskih stikov z mesti iz drugih držav. Zgleda, da je prijateljstvo med narodi tem boljše, čim bolj so oddaljeni prijatelji. Zato bomo morali Evropskemu svetu dokumentirano sporočiti, da prijateljstva med narodi v Celovcu ni.

PREBERITE

na strani

- 2 Kandidati SJK za kmečkozbojske volitve
- 3 Kulturno pismo iz Slovenije
- 4 65 let Slovenskega čebelarstva društva Šmihel
- 5 Zapis s turneje Koroškega partizanskega pevskega zbora po Srbiji in Bosni
- 6 Podoba Primoža Trubarja
- 8 Praznik sožitja na tromeji

Srečanje bivših pregnancev ob 40-letnici Zveze slovenskih izseljencev

Letos obhaja Zveza slovenskih izseljencev 40-letnico svojega obstoja. Temu jubileju bo posvečen tudi letošnji

Občni zbor

ki bo v nedeljo 21. septembra s pričetkom ob 14. uri v Kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozu.

● V pozdrav občnem zboru bo zapel moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana pod vodstvom pevovodje Franca Starca.

● Občni zbor bo povezan s kulturnim sporedom, ki ga bo izvajal

Koroški partizanski pevski zbor

pod vodstvom dirigenta prof. Branka Čepina.

● Za Dan izseljencev bo v Kulturnem domu na ogled dokumentarna razstava pod naslovom

Pregnanstvo in upor

(pripravil tajnik SPZ dr. Janko Malle), ki v besedi in sliki priča o preganjanju in trpljenju koroških Slovencev v času nacizma ter o njihovem junaškem uporu in boju proti zločinskemu nasilju fašizma.

Vse bivše izseljenske družine in njihove člane prisrčno vabimo, da se s svojimi prijatelji in znanci udeležijo tradicionalnega srečanja!

Zveza slovenskih izseljencev

Tržaško pismo

Nekaj zgodovinskih radosti in zgodovinskih skrbi

Med vsemi vidnejšimi in manj vidnimi problemi se Slovencem v Italiji ta teden vendarle obeta tudi pozitiven zgodovinski dogodek: 18. septembra, ko se bo v deželi uradno začelo novo šolsko leto bo v Spetru Slovenov začel pouk v prvem razredu zasebne osnovne šole s slovenskim učnim jezikom šest otrok. Speter se še nahaja v Videmski pokrajini, kjer ni slovensko prebivalstvo doslej še nikoli imelo pravico obiskovati pouk v materinskem jeziku, kot pri državnih slovenskih šolah v Trstu in Gorici, a uresničeval bo osnovno zahtevo slovenskega prebivalstva, ki si jo je po 120-letnem čakanju vendarle uspelo organizirati samo, na temeljih večletnega sistematičnega dela, poskusov in priprav. Vzporedno z osnovno šolo deluje v isti stavbi že tretje leto tudi vrtec, katerega obiskuje letos 20 otrok.

Šolska situacija drugod ne beleži podobnih napredkov, vsaj kar se tiče števila vpisanih otrok. Kot že dolgo vrsto let, je treba tudi letos nemočno ugotavljati da demografska kriza, ki pesti vse slovensko območje, povzroča močan upad vpisov tudi na slovenskih šolah. V prve razrede vseh slovenskih osnovnih šol na Tržaškem in na Goriškem je letos vpisanih 214 otrok, medtem ko jih je bilo še pred petimi leti 323.

Sredina septembra bi morala, poleg podatkov s šolske fronte, nuditi tudi važne novice lokalne politike.

Ob lokalnem zatišju, ki vlada trenutno, je prilika, da se človek razgleda nekoliko po obzorju in za Slovenca (ne za tiste, ki živijo v Italiji) je bila zanimiva novica o bombi, ki je eksplodirala v Bocnu, na južnem Tirolskem pred dvema tednoma. (6. septembra). Trenutek in kraj nista bila naključna: Avto z nedomačo registracijo je razneslo v bližini sodišča na predvečer 40. obletnice sporazuma med italijansko in avstrijsko vlado.

Novica ni bila deležna velike pozornosti v italijanskem tisku, ker jo

je zasenčil mednarodni terorizem na drugih prizoriščih, a kljub temu zasluži, da se ob njej zamislimo.

Slovenci v Italiji smo zaključili poglavje terorističnih akcij pred več kot petdesetimi leti. Nauk smo potegnili že ko so počili strelji na Bazoviški gmajni leta 1930 in utrdili med NOB. V vsej povojni dobi se je boj za narodnostne pravice vršil po pravilih demokratičnega sožitja, čeprav so se atentati proti naši narodni skupnosti

**Pridobivaj
nove naročnike
Slovenskega vestnika**

pojavalji še v letih 70 in razni psihološki ustrahovalni pritiski so še na dnevnem redu, zlasti oskrumbe spomenikov in mazaške akcije. Niti na te Slovenci ne odgovarjamo, razen z dostojanstvenim straženjem spomenikov in s prijavi proti „neznancem“.

Zato je nov pojav terorizma z narodnostnim predznakom v Italiji za Slovence zaskrbljujoč in nevaren, čeprav je še tako omejen in oddaljen. V pričakovanju bližnjih odločitev glede globalne zaščite bi ob pomanjkanju drugih argumentov vsaka preteza prišla kot nalašč.

Saj dobro namernim uide dvoumnost: svetovno znani strokovnjak za manjšine je leta 1982 objavil študijo o 46. manjšinah v zahodni Evropi. No, Slovenci v Italiji in tudi Slovenci v Avstriji so bili postavljeni v isto kategorijo kot severni Irci, Baski, Korzičani in južni Tirolci, ker so med njimi bila zabeležena dejanja „političnega nasilja“. Strokovnjak je le pozabil navesti smer, od kod in kam je bilo usmerjeno nasilje.

Pavel Stranj

pa nameravajo na svoj položaj opozoriti tudi v času, ko se bo na Dunaju nadaljevala helsinska konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi. Zato so na seji koordinacijskega odbora razpravljali tudi o možnostih morebitnih akcij med zasedanjem omenjene konference, ki se bo začela 4. novembra.

Pri obravnavanju Listine in pravicah narodnostnih skupin, ki so jo narodnostne skupnosti v Avstriji lanske leto soglasno sklenile, je koordi-

nacijski odbor z zadovoljstvom ugotovil, da so sprejem Listine potrdile in njeno vsebino vzele na znanje vse dežele, v katerih je bila Listina posredovana izrecno s sklicevanjem na člen 7 avstrijske državne pogodbe in na prisotnost slovenske narodnostne skupnosti na Štajerskem.

Načela te manjšinske Listine in njihova uporaba pri reševanju odprtih vprašanj bodo vsekakor tudi pomemben aspekt na prihodnjem razgovoru z zveznim kanclerjem.

Danes v Rimu o Južni Tirolski

Za danes je v Rimu predviden razgovor južnotirolskega deželnega glavarja Magnaga s pristojnimi predstavniki vlade, z ministrom za regionalna vprašanja Vizzinijem in podtajnikom v predsedstvu vlade Amatom. Potrebno „napotnico“ za to že dolgo časa načrtovano, vendar vedno spet preloženo srečanje si je Magnago dobil na ponedeljskem zasedanju koordinacijskega odbora v Innsbrucku, kjer so se poleg zastopnikov Južne Tirolske zbrali tudi avstrijski zunanji minister Jankowitsch, tirolski deželni glavar Wallnöfer ter predstavniki treh avstrijskih parlamentarnih strank.

Kljub „dobrim in pristranim odnosom“ med Avstrijo in Italijo, o katerih je v Innsbrucku govoril minister Jankowitsch, pa se je Magnago

menda brez „posebnega optimizma“ odpeljal v Rim. Menil je, da po letih stagnacije v vprašanju Južne Tirolske oz. reševanju „paketa“ ne more prav verjeti, da bi zdaj čez noč prišlo do takšnega preobrata, ki bi dovolil zaupanje v skorajšnjo rešitev še vedno odprtih vprašanj, predvsem vprašanja enakopravnosti nemškega jezika pred sodišči in upravnimi oblastmi.

Magnagovo pot v Rim pa je zasenčila tudi še nerazčiščena zadeva znotraj njegove stranke SPV. Državni podtajnik Amato je namreč – kakor smo omenili že v zadnji številki našega lista – v TV-diskusiji z Magnagom nakazal možnost rešitve odprtih vprašanj še do konca letošnjega oktobra in se je pri tem skliceval na tozadeven kompromisni dogovor „s prijatelji iz južnotirolske ljudske stranke“. Magnago kot predsednik te stranke pa o takem dogovoru baje nič ne ve, zato se upravičeno počuti v neprijetnem položaju, ko se bo v Rimu sestal s predstavniki vlade, da se pogovarja o rešitvah, o katerih so se le-ti menda že dogovorili – mimo njega.

Potek in predvsem morebitni rezultati današnjega pogovora pa bodo brez dvoma predmet tudi avstrijsko-italijanskega dialoga, ko se bosta 10. oktobra v Firencah srežala zunanja ministra obeh držav Jankowitsch in Andreotti.

Pestro sodelovanje med slovenskimi pravniki

Slovenski pravniki bodo v nedeljo praznovali dve obletnici: 95-letnico prvega srečanja slovenskih pravnikov ter 20-letnico obstoja Zveze društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije. Proslava se bo začela v Divači in se nadaljevala v Lipici, kjer bodo imeli svečano akademijo s podelitvijo priznanj in predstavitev zbornika ob 20-letnici Zveze društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije.

Srečanja se bodo udeležili tudi slovenski pravniki iz zamejstva, iz Trsta in Koroške, tako da bo tudi ob tej priložnosti izraženo načelo skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Tesni povezavi in sodelovanju med slovenskimi pravniki v matični Sloveniji in v zamejstvu pa bo namenjen tudi pogovor o aktualnih vprašanjih položaja Slovencev v zamejstvu in o manjšinah sploh, ki bo v času letošnjih „Dnevo slovenskih pravnikov“ (od 2. do 4. oktobra) dne 3. oktobra v Portorožu. Udeleženci bodo seznanjeni z delom in s sklepi letošnjih mednarodnih posvetovanj o manjšinskih vprašanjih. Na pogovoru pa bodo sprejeti tudi sklepi o nadaljnjem sodelovanju in skupnih akcijah slovenskih pravnikov.

Burna občinska seja v Pliberku

Večinske stranke molčijo glede dvojezičnosti otroškega vrtca

Mandatarji Enotne liste Pliberk na ponedeljkovi občinski seji niso podprli sklepov za razdelitev gradbenih del novega otroškega vrtca. Sklepi so bili sprejeti le z glasovi odbornikov SPÖ, ÖVP in FPÖ. Podpora bi izrekli mandatarji EL le, če bi bilo zagotovljeno, da bodo vodili vrtec dvojezično.

Slovenski mandatarji so se odločili za ta protestni korak, ko so ugotovili, da se zastopniki večinskih strank stanovitno izogibajo vsem resnim razpravam o upoštevanju slovenskega jezika v novem vrtcu. Kljub večkratnemu pozivu niti voditelji frakcij strank niso bili pripravljeni za skupen razgovor, niti se na občinski seji niso hoteli izjasniti v temu vprašanju. Od posameznikov je bilo – že pred sejo – celo slišati, da imajo mandatarji „pravico do molka“ (!!!) „pravico do molčanja“, seveda so se pri tem sklicevali na to, da je manjšinska politika pač „visoka politika“, ki je ni mogoče delati na občinski ravni, pač „vse bi bilo drugače, če bi Slovenci bili v svetih...“

Župan Franz Mikusch je na seji bil mnenja, da je najprej treba graditi, „potem se bo pa videlo...“ Na ta način skušajo razpravo o tem važnem vprašanju sožitja zavlačevati, ne bodo se pa mogli otresti očitka, da so popolnoma gluhi za težnje in potrebe slovenskih občanov.

Z gradnjo otroškega vrtca so v tork začela domača gradbena podjetja.

Soglasno je bil sprejet sklep o obnovitvi pliberškega športnega igrišča, ki naj bi bila zaključena prihodnje leto. Izvedla pa se bodo tudi sanacijska dela na družinskem smučišču na Peci. Sklep je bil soglasen, sredstva v ta namen bo v višini ca. 1 milijona šilingov dodelila dežela.

Nerazumljiv za mandatarje EL pa je bil tudi sklep, da občina po 15 letih sodelovanja z avtobusnim podjetjem Sienčnik daje nalog za prevoz šolarjev podjetju Otto Steinbuch in s tem prekine sodelovanje s podjetjem Sienčnik. Mandatarji Enotne liste tudi tega sklepa niso podprli, saj ima podjetje Sienčnik svoj sedež v Pliberku, kjer je nastavljenih več ljudi in ga tako lahko štejemo med domača podjetja.

Dodati je še treba, da je občina napredovala glede pridobivanja pitne vode. Kupila je vrelec Hermana Tschernka, p. d. Lederja na Ponikvi.

Skupnost južnokoroških kmetov dela za volitve 16. novembra 1986

„Ohraniti kmečka delovna mesta“

Ohranitev kmečkih delovnih mest je in ostaja glavna skrb Skupnosti južnokoroških kmetov (SJK). To je bila ena izmed glavnih ugotovitev na skupni seji kandidatov SJK, ki je bila v torek 9. septembra.

Soglasno je bila dokončno sprejeta lista kandidatov za jesenske volitve v kmetijsko zbornico. Značilno zanj je močna pomladitev kandidatov in to da je Marija Miksche edina zastopnica ženskega spola (dobro pa je, da je le ta na 4. mestu). Navzoči so uskladili nadalje naloge volilnega boja; kot prvi korak je bil razdeljen tudi prvi lepak SJK, ki naj bi podprl propagando delu volilnega boja.

Na dnevnem redu pa je bilo tudi posodobljenje programa Skupnosti. Kot že pri volitvah pred petimi leti je v ospredju programa SJK ohranitev kmečkih delovnih mest, saj je padanje cen za kmetijske proizvode in rast cen kmetijskih strojev in pripomočkov v zadnjih letih še zaostрила položaj kmetov. Tudi za uveljavljanje slovensčine v kmečki zbornici in njenem glasilu se bo trudila SJK, kot je tudi za olajšave pri prodaji mleka na domu – da omenimo le nekaj točk. Več o programu SJK bomo objavljali v prihodnjih številkah Slovenskega vestnika.

Skupnost
južnokoroških
kmetov

Gemeinschaft
der südkärntner
Bauern

Prvi lepak SJK se je že pojavil na južnem Koroškem

Kandidati – ljudje našega zaupanja

1. Zwitter Janko, Zahomc, občina Straja vas;
2. dipl. inž. Domej Štefan, Rinkole, občina Pliberk;
3. Kargl Folti, Bače, občina Bekštanj;
4. Miksche Marija, Prtiče, občina Hodiše;
5. Ošina Andrej, Lepena, občina Železna Kapla-Bela;
6. Wutte Franc ml. Mala vas, občina Globasnica;
7. Sturm Tonči, Svinča vas, občina Štalenska gora;
8. Petek Tomaž, Zagorje, občina Dobrla vas;
9. Hašej Jozef, Kokje, občina Dobrla vas;
10. Mischkulnig Mihi, Branča vas, občina Bilčovs;
11. Janežič Franc, Leše, občina Šentjakob v Rožu;
12. Oraže Mirko, Sele-Cerkev, občina Sele;
13. Schnabl Jože, Drašče, občina Straja vas;
14. Kernjak Marjan, Trebinja, občina Vrba;
15. Tolmajer Folti, Spodnje Rute, občina Žrelec;
16. Slugovc-Sternad Gregor, Lancova, občina Škocijan;
17. Wastl Tine, Lovanke, občina Dobrla vas;
18. Čertov Lovrenc, Slovenji Plajberk, občina Borovlje;

19. Krušič Franc, Velinja vas, občina Bilčovs;
20. Buch Pavel, Klopče, občina Velikovec;
21. Božič Franc, Metlova, občina Sinča vas;
22. Urank Jože, Encelna vas, občina Galicija;
23. Adlassnig Stanko, Novo selo, občina Kotmara vas;
24. Kap Miha, Zamanje, občina Škocijan;
25. Wutti Franc, Ločilo, občina Podklošter;
26. Gallob Alojz, Žužalče, občina Bekštanj;
27. Sticker Joži, Šentpeter, občina Šentjakob v Rožu;
28. Valeško Franc, Pliberk, občina Pliberk;
29. Wieser Nužej, Zgornje Rute, občina Žrelec;
30. Mihor Hanzi, Treblje, občina Šmarjeta v Rožu;
31. Mačnik Herman, Zgornja vas, občina Vrba;
32. Marko Marko, Horce, občina Škocijan;
33. Božič Hubert, Breška vas, občina Pliberk;
34. Waldhauser Folti, Poden, občina Borovlje;
35. Smrtnik Franc, Korte, občina Železna Kapla-Bela;
36. Kumer Fric, Blato, občina Pliberk.

Srečanje pisateljev na Obirskem pripravlja mlada generacija

Kakor je iz vabila razvidno, bo v dneh od 26. do 28. septembra letos na Obirskem pisateljsko srečanje, ki ga prireja Slovenska prosvetna zveza. Že iz tega podatka razberemo, da tu ne gre za nekdanje srečanje pisateljev manjšinskih narodov, ki so ga svojčas prirejali Slovenska prosvetna zveza, Slovenski center PEN in Koroški PEN-Club ter domače prosvetno društvo, ki zdaj nosi ime pokojnega pisatelja in pesnika Valentina Polanška.

Slovenska prosvetna zveza – tako so nam povedali v tajništvu – je organizacijo srečanja prepustila mlademu pesniku Janiju Oswaldu in pesnici Maji Haderlap, ki sta odgovorna za potek srečanja. Leta sta menda mnenja, da želijo organizirati srečanje pisateljev z drugo vsebino, predvsem pa, preveriti položaj pisatelja v današnjem času, seveda z vidika pisatelja „Na robu dveh kultur“, torej umetnika, ki deluje na mejnem oz. zamejskem področju. Tako bodo tokrat na Obirsko prišli le slovenski pisatelji s Koroške, Slovenije in Primorske.

Jaša Zlobec iz Ljubljane bo z referatom „Si lahko narod na obrobju privoščil razkošje na središču in obrobje?“, kot prvi spregovoril o brez dvoma zanimivem vprašanju. Za njim bo nastopil **Miran Košuta** iz Trsta in bo z referatom „Vloga obrobja v odnosu do središča in do sosednjih kultur“ osvetlil probleme tovrstne težave ali prednosti. **Jani Oswald** bo z obravnavo teme „Koroška slovenska literatura in avstrijski kulturni prostor“ osvetlil situacijo odnosa avstrijskega kulturnega prostora napram slovenski literaturi na Koroškem in obratno. Niz referatov bo zaključila **Maja Haderlap**, ki bo govorila o „Slovenski kulturni zavesti in meje – koroška slovenska literatura in osrednji kulturni prostor.“ Naslovi referatov, zbrani pod skupnim naslovom „Na robu dveh kultur“, obetajo premišljen pristop k aktualni problematiki s katero se srečuje pesnik in pisatelj, ki živi in deluje kot pripadnik narodne manjšine. Referati bodo gotovo sprožili tudi živahne diskusije, kar

zagotavlja tudi zanimive izsledke oz. stališča udeležencev srečanja.

Sobota, ki bo tvorila delovni dan srečanja pisateljev pri Kovaču na Obirskem, bodo pisatelji zaključili z literarnim večerom v društveni sobi SPD „Zarja“ v Železni Kapli, kjer bodo avtorji-udeleženci brali iz svojih del. Na prireditvi bo sodeloval tudi Obirski ženski oktet, ki bo prav za to priložnost doživel tudi predstavitev kasete z novimi posnetki tega priljubljenega vokalnega ansambla.

V nedeljo bodo udeleženci srečanja še obiskali NOB pri Peršmanu v Lepeni in se tako seznanili

Obiščite

Werner Bergovo galerijo

v Pliberku

s protifašističnim bojem koroških Slovencev, zlasti v Železni Kapli in okolici. Zaključno lahko zabeležimo, da je srečanje vsebinsko dobro pripravljeno, očitno pa so organizatorji prezrli krajevni faktor, domače društvo, zlasti pa pokojnega Valentina Polanška. Njemu bi lahko posvetili enega izmed referatov, vsekakor pa bi bil na mestu obisk njegovega groba. Toda zaenkrat še ni nič zamujenega, saj se taka točka še vedno da vplesti v program srečanja.

Tinje

V galeriji Tinje so minulo soboto odprli razstavo del, ki so jih slikarji ustvarili na letošnjem slikarskem tednu v Svečah. Razstavo je odprl predsednik SPD „Kočna“ dr. Janko Zerzer, ki je kratko spregovoril o slikarjih, ki so tokrat sodelovali oz. njihovih delih, razstavljenih v tinjski galeriji.

Kot običajno, je otvoritev bila povezana s kratkim kulturnim sporedom, ki ga je z izvajanjem skladb znanih avtorjev oblikovala Andreja Močilnik iz Celovca. Razstava v Tinjah je odprta do 3. novembra 1986.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v dneh od 26. do 28. septembra 1986 prireja pri Kovaču na Obirskem

pisateljsko srečanje

na katerem bodo povabljeni pisatelji iz Koroške, Slovenije in Primorske razpravljali o temi

„NA ROBU DVEH KULTUR“

Kot referenti bodo sodelovali: Jaša L. Zlobec
Miran Košuta
Jani Oswald
Maja Haderlap

V soboto, 27. septembra 1986, bo v okviru srečanja literarni večer

na katerem bodo udeleženci srečanja brali iz svojih del.

Prireditve bo ob 19.30 uri v društveni sobi SPD „Zarja“ v Železni Kapli.

Ob tej priložnosti bo SPZ predstavila kaseto z novimi posnetki pesmi Obirskega ženskega okteta.

Ljubitelji slovenske sodobne književnosti prisrčno vabljeni!

J. Vidmar odprl razstavo v Rožeku

Akademik Josip Vidmar je preteklo soboto v Galeriji Rožek odprl likovno razstavo, posvečeno spominu nedavno umrlega Barda Lucundusa iz Ljubljane. Pri razstavi gre za obsežen prikaz risb pokojnega umetnika. Josip Vidmar ga je ocenil kot enega najbolj nadarjenih risarskih umetnikov našega časa. Vidmar je Lucundusa orisal tudi kot odličnega sogovornika in prijatelja, s katerim je, kljub njuni veliki starostni razliki, mnogo drugoval.

Lastnica galerije Marija Šikoronija je ob tej priložnosti, potem, ko je bila prebrana ena slikarjevih pesmi, pozdravila še pesnika Ervina Fritza, ki je številnim obiskovalcem prebral nekaj svojih pesmi. Nekaj prevodov Fritzovih pesmi v nemščino pa je z velikim občutkom prebrala Andreja Zikulnig.

Na zgornji sliki med drugimi vidimo – z leve – akademika Vidmarja, pesnika Fritza, druga z desne Marija Šikoronija.

Kulturno pismo iz Slovenije

Slovenski pisatelji, vsaj tisti, ki so organizirani v svojem Društvu slovenskih pisateljev (DSP), so ta mesec zelo zaposleni, kar zadeva, recimo društveno in družbeno dejavnost te organizacije in pisateljske profesije. Še ta mesec naj bi bila skupščina Zveze pisateljev Jugoslavije (ZPJ), na kateri naj bi društva iz vseh republik (spet) volila novega predsednika, v tem mesecu pa potekata tudi dve pomembni republiški prireditvi: pravkar je bilo tra-

dobravnavalo sicer žgočo temo „Književnost in izobraževanje“. Toda udeležba je bila kaj skromna: izmed zamejskih avtorjev je bil navzoč le Boris Pahor, iz drugih jugoslovanskih republik – kar se doslej še ni zgodilo – ni bilo nikogar. Kaj je temu vzrok, je težko reči: ne zanimiva tema (vsaj s pisateljskega vidika)? Napeti odnosi med nekaterimi društvi po republikah? DSP in njegova mariborska podružnica, ki sta organizatorja sre-

ljudi obveščali z literaturo zamejskih piscev. Pri svojih zahtevah štatenski diskutanti niso bili ravno tihi, vseeno pa je vprašanje, koliko jih bodo upoštevali „merodajni“ – a le-ti so jih gotovo slišali...

Zanimiva utegne postati mednarodna prireditve v Vilenici. Nagrado je letos ustanovilo DSP, podeljevali pa naj bi jo vsako leto in z njo opozarjali „na duhovno bogastvo... in uveljavljali življenjsko

Pomembne literarne prireditve

dicionalno „Štatensko srečanje“ v občini Slovenska Bistrica, konec tega tedna pa se bo začela nova, zelo ambiciozno zastavljena prireditve v kraški jami Vilenica pri Sežani: tu bodo, prvič, podelili mednarodno literarno nagrado, poimenovano po jami Vilenica, za najboljše leposlovno delo, nastalo v zadnjem času na „Alpsko-Jadranskem območju“.

Kar zadeva Štatensko in njegovo tradicionalno pisateljsko zborovanje, je žal mogoče ugotovljati, da tokrat ni bilo preveč uspešno: na njem je 30 do 40 piscev in solnikov

čanja, bosta o zadevi najbrž razmišljali – o samem „rezultatu“ dvodnevne razprave pa je mogoče zapisati vsaj to, da so pisci znova terjali več pozornosti pouku slovenske književnosti in jezika po šolah in v tej zvezi poudarjali, da pouk književnosti ne more s podatki na skupnih osnovah za vso državo, temveč temeljiti na nacionalni literaturi. Pahor pa je npr. predlagal, da bi s slovensko zamejsko literaturo učence še zlasti seznanjali, za italijanski in avstrijski prostor pa pripravili posebne dvojezične publikacije, s katerimi bi

moč integracijskega principa razliknosti... prostora“. To bi, kajpak, bila zgolj literarna nagrada, nagrajeno delo pa naj bi potem išlo v slovenščini (če ga ne dobi slovensko delo). Zamisel DSP je vsekakor dobra: kakor bi nagrada uveljavljala izbrano delo, tako bi delo obenem v svojem okolju (npr. hrvatskem, avstrijskem, italijanskem itd.) uveljavljalo prostor, v katerem je bilo nagrajeno. Ker nagrade takšnega značaja na Slovenskem ni, lahko z zanimanjem pričakujemo, kakšni bodo odmevi nanjo.

Jože Horvat

Trubarjevo domačijo bodo odprli

V okviru slovesne akademije bodo v nedeljo v Velikih Laščah na Dolenjskem odprli prenovljeno Trubarjevo domačijo. S tem bodo v rojstnem kraju Primoža Trubarja, dostojno počastili 400-letnico smrti tega pomembnega moža slovenske slovstvene zgodovine.

Otvoritvene svečanosti se bo udeležil predsednik SFR Jugoslavije Sinan Hasani, slavnostni govornik pa bo akademik Josip Vidmar, pri kulturnem sporedu pa bo med drugim sodeloval učiteljski pevski zbor Emil Adamič in igralec Polde Bibič.

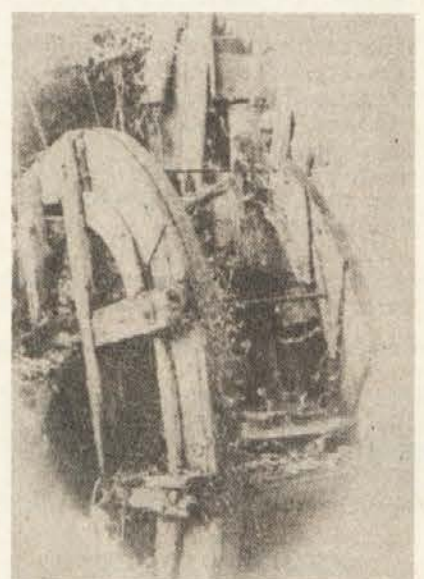
Akcijo zbiranja Trubarjevega dinarja bodo nadaljevali do konec tega leta. Kot znano, se je v to akcijo vključila tudi SPZ.

Festival narečnih popevk

„Vesela jesen 86“ – festival narečnih popevk, ki je minulo soboto bil v Mariboru, je izmed 82 skladb, kolikor jih je sodelovalo, žirija izbrala 16, ki so prišle v poštev za tekmovanje. Med njimi je bila tudi skladba ansambla Energija iz Pliberka, ki je na tekmovanju sodelovala s pesmijo „Štk ne gra“. Ansambel s pevcem Pepejem ni dosegel nobene nagrade, vendar pa je bil med najboljšimi, ki so tokrat prvič sodelovali na tekmovanju.

Prvo nagrado je žirija podelila kar dvema ansambloma. To sta „Koroška pesem“ v izvedbi duo Kora in „Maček maček, grdi pacek“ v izvedbi Marjana Smodeta. Prvo nagrado občinstva in Zlati klopotec je prejela pesem „Slovenija, najlepša si dežela“, ki sta jo zapela Oto Pestner in Nace Junkar, nagrado za najboljšo priredbo pa je dobil Edvin Fliser za pesem „Ti si moja nasrična lebiezen.“

M. Obilčnik razstavlja v Celovcu

Znani slovenski fotograf Miha Obilčnik razstavlja v kulturni taberni „Pri Joklnu“ v Celovcu. Tam se predstavlja s ciklom fotografij, v katerih prikazuje motive starih mlinov oz. njihove detaile, kar je že po tematici zanimivo področje, saj gre za prikaz razpadajočih mlinov, ki so včasih krasili naše pokrajine ob potokih in rekah ter sploh bili pomemben člen v pridelovanju vsakdanjega kruha.

Ljubiteljem umetniške fotografije priporočamo, da si razstavo, ki je odprta še do srede novembra letos, ogledajo.

Ilustracije otroških knjig

Prejšnji četrtek so v Mohorjevi knjigarni v Celovcu odprli razstavo ilustracij otroških knjig iz Letonske, katero je Mohorjeva založba organizirala skupno z Avstrijsko-sovjetskim društvom. Razstava je zanimiv prikaz ilustracije letonskih otroških knjig. Zanimivo pa je bilo tudi predvajanje slik iz Letonske, ki ga je ob tej priložnosti imel H. Perdacher.

Razstavo je ob običajnih poslovnih urah Mohorjeve knjigarne možno ogledati do 24. septembra letos.

Viktor Tschistikov, Doktor Aibolij

65 let edinega slovenskega čebelarstva društva v Avstriji

S slovesno mašo pred šentaneljsko kapelo sv. Uršule, imel jo je pliberški dekan, sicer navdušen čebelar, so v nedeljo dopoldne v tej koroški vasi v Sloveniji pričeli proslavo 65-letnice Slovenskega čebelarstva društva v Šmihelu, ki je edino slovensko čebelarstvo v Avstriji. Na proslavi se je zbralo okoli 150 slovenskih čebelarjev z obeh strani meje – poleg Šmihelčanov so prišli tudi čebelarji pobratenih društev v Zagorju in Ravnah na Koroškem ter čebelarji prijateljskih društev iz Žalca in Maribora. V popoldanskem bogatem kulturnem programu pa so se s koroškimi narodnimi pešmimi predstavili pliberški Hartmanov pevski zbor in Šentaneljski pavri ter

ravenski harmonikarji. „Čebelarji smo kot čebele, ki ne poznajo meje. Danes smo se zbrali v Šentanelju, ker smo hoteli proslaviti 65-letnico našega društva, vsaj enkrat na tistem kraju, kjer je poglavalno korenine. Leta 1921 je namreč ustanovitelj našega društva Vinko Pečnik dobil prek prevajalske podružnice tako zelo cenjen žnidaršičev panj, s katerim je zaslovel po vsej Podjuni“, je povedala tajnica šmihelskega čebelarstva društva in najbolj zaslužni podlila priznanja in zahvale: Luki Boročniku in Kristlenu Sriencu iz Šmihela, Mitji Sipku in Brunu Krištofu iz Maribora, posthumno pa so odlikovali Rudija Oreška.

Sicer pa so čebelarji ničkoliko-

krat poudarili pomen tovrstnih društvenih srečanj za izmenjavo strokovnih izkušenj in poglobljanj prijateljskih vezi med ljudmi, ne glede na državne meje, ki samo navidezno ločujejo. Na obeh straneh meje tudi opozarjajo, da bomo morali posvetiti več pozornosti skrbi za čisto okolje. Drugače se bodo čebele odselile v bolj zdrave kraje.

„Čebela je prva znanilka ekološke neseče“ je dejal Anton Rozman, predsednik občinske čebelarstva zveze v Žalcu. „Tisto, kar je škodljivo za čebele, škodi tudi ljudem. Ob nedavni katastrofi v Černobilu se čebele niso hotele niti dotakniti bogato cvetočega regrata.“

D. Korade

Odpri drugo evropsko pešpot v Sloveniji

Poleg evropske poti E6-Yu, ki poteka od Drave do Jadrana, ima sedaj Slovenija od prejšnjega petka naprej že drugo evropsko pot E7-YU. Le-ta poteka od Robiča preko Tolmina na Porezen, do Škofje Loke, Vrhnike, Iške, Velikih Lašč, ob Krki na Gospodično, od tam pa preko Kostanjevice in Krškega do Bistrice

ob Sotli in Kumrovcu. Pešpot E7-YU je del poti od Lizbone do Konstanc ob Črnem morju in se imenuje „Atlantico-Črno morje“. Njen slovenski del je dolg 380 kilometrov, prehodi pa se ga v štirinajstih dneh.

Prejšnji petek je bila slovesna otvoritev te poti v Mačkovcu pri Velikih Laščah, kjer se križata obe evropski poti sever-jug in zahod-vzhod.

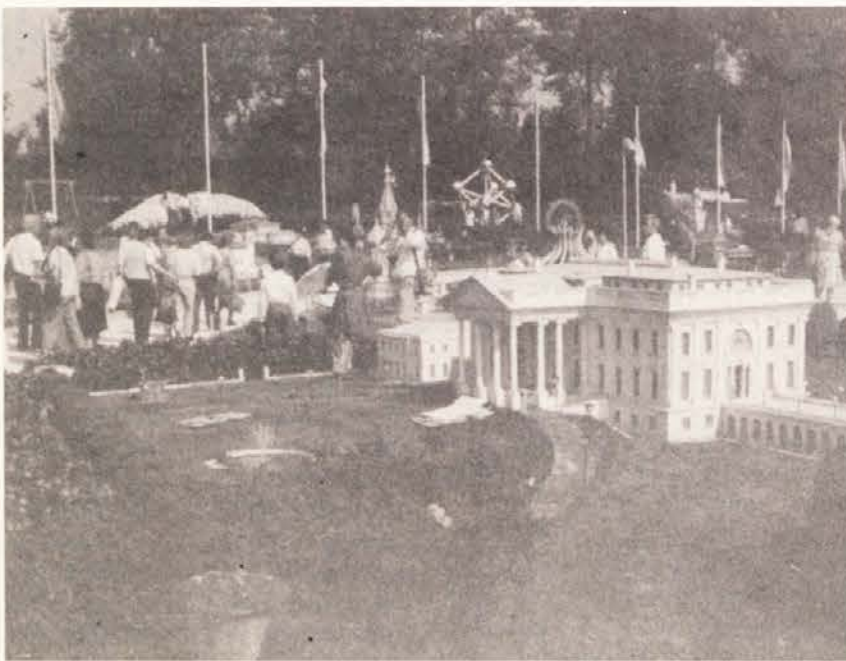
Organizatorji obeh evropskih pešpoti so slovenski gozdarji. V obeh smereh so na pešpoti E7-YU namestili 76.000 oznak (kažipotov in markacij). Skupna oznaka oziroma markacija za vse evropske pešpote je rumeno jedro z rdečim robom.

Po publikaciji Alpe-Jadran še zemljevid

Po publikaciji Alpe – Adria, o kateri smo v zadnji številki poročali, so 9. septembra na Trgovinski zbornici v Gradcu predstavili skupen turistični zemljevid dežel skupnosti Alpe – Jadran. Zemljevid je pomemben prispevek za boljše prometno in turistično seznanjanje dežel skupnosti in dokaz dobrega medsebojnega sodelovanja.

Na predstavitvi so med drugih povedali, da je osnovna zamisel za takšen zemljevid nastala že leta 1981. Gre za dober zemljevid, ki je bil izdan v nemškem, angleškem, italijanskem, slovenskem, hrvaškem in francoskem jeziku.

Demonstracije pred ‚Belo hišo‘

Člani Koroške Solidarnosti z Nikaragvo“ so minulo nedeljo izvedli v celovškem Minimundusu poseben javen pogovor z obiskovalci tega „sveta v malem“. Pred modelom Bele hiše so delili mini-letake, ki so opozarjali na krivično politiko Združenih držav Amerike do Nikaragve. Upravitelj Minimundusa pa so predali tudi model preproste nikaragvanske kočice, v kateri prebiva večina prebivalstva te srednje-ameriške države. Hkrati so z obiskovalci Minimundusa razpravljali tudi o potrebi po sodobnejšem „svetu v malem“, ki ga ne bi sestavljale samo palače, in druge

razkošne stavbe, temveč tudi navadne stavbe, ki predstavljajo življenje preprostega človeka in ne samo sveta vladajočih.

„Koroška Solidarnost z Nikaragvo“ opozarja posameznike in društva na možnost, da si izposodijo podlage za predavanji z diapozitivi. Prvo predavanje daje pregled nikaragvanske zgodovine, drugo pa opisuje življenje dveh celovških prostovoljk, ki sta letos poleti obiskali Nikaragvo in tam v delovni brigadi pomagali domačinom. Podlage za predavanja dobite preko naslova: Stifterstr. 12, 9020 Klagenfurt / Celovec.

To niso načela sinode

Pred kratkim se je na našem uradništvu oglašil Feliks Wieser sen. pd. Šašel iz Slovenjega Plajberka in potožil, kako čudno se obnašajo na škofijskem finančnem uradu v Celovcu. Njegova zgodba je značilna za koroške razmere. Koncem avgusta se je oglašil na škofijskem finančnem uradu, da plača cerkveni davek. Ker je bilo v čakalnici precej ljudi, je imel čas in se malo ogledal. Niti slovenski cerkveni list Nedelja ni bil zastopan. Cerkevni davek plačujemo slovenski kot nemški verniki, zato bi bilo vsekakor na mestu, da bi bila na razpolago vsaj Nedelja. To bi bilo res najmanj, kar bi v tej škofijski ustanovi mogli urediti v korist tudi slovenskemu verniku. Ko je Wieser prišel na vrsto, je izrazil željo, da bi se pogovoril v domačem slo-

venskem jeziku, nakar je dobil odgovor v nemškem jeziku – „kaj pa še hočete, saj znate nemško“. To me je malo pogrelo, tako Feliks Wieser, in sem odločno zahteval, naj nekdo pride, ki zna slovensko, ali pa ne plačam cerkvenega davka. To je učinkovalo in kmalu so staknili možakarja, s katerim sem lahko v slovenščini uredil svoje zadeve.

Po načelu koroške sinode – „skupna Koroška – gemeinsames Kärnten“, bi bilo vsekakor umestno, da bi se v tej škofijski hiši najbolj posluževali tega načela.

Kljub temu, za njegove pojme nerazumljivem doživetju na škofijskem davčnem uradu, pa je Feliks Wieser mnenja in upa, da bodo te nedostatke v prihodnosti pametno uredili.

Kvartet Kežar v avstrijski televiziji

V II. programu avstrijske televizije ZVENEČA AVSTRIJA v torek 23. septembra ob 20.15 uri bodo nastopile instrumentalne pevske skupine iz Koroške, Štajerske in Gradišanske. mes nastopajočimi bo tudi naš znani kvartet Kežar.

Jubilejna slovesnost v Rutah nad Ločami

Po Koroškem so žeganja ali po našem semenju dokaj znani, razlika je le v tem v kolikor se ti bolj ali manj praznujejo. Tudi mi smo preteklo nedeljo praznovali ta praznik v farni podružnici v Rutah in to še prav posebno slovesno, saj je cerkev obhajala svoj visoki jubilej – petstoto obletnico blagoslovitve. Vsekakor segajo prvine svetišča verjetno še dosti dalje nazaj v zgodovino, samo da o tem ni ohranjenih nobenih virov. Cerkev ima za svojega patrona svete tri kralje, kar je res edinstveno na Koroškem. Ker je pa češčenje teh predvsem znano iz okolice Kolna, se je utrdila domneva, da so to prinesli s seboj priseljenci iz svojih rojstnih krajev na Nemškem. Tudi druga imena ter razni pojmi dajo slutiti takšno poreklo, na naselitev prebivalcev iz Porenja (kolonizacija) naše dežele.

Prvotna rutarska cerkev je bila, kot številne njene vrstnice v času turških vpadov opustošena. Ti kraji so takrat spadali pod oglejsko patriarhijo, zato je škof Pietro Carlo iz Kaorla blagoslavljal tukajšnje, obnovljene cerkve, med njimi rutarsko 20. septembra 1486. leta. Ta jubilej smo torej v

nedeljo dostojno proslavili. Slavnostno sv. mašo, ki sta jo darovala loški župnik Jakob Škofič in dekan Richard Kogler v obeh deželnih jezikih, je olepšal z ubranim petjem moški pevski zbor SPD „Jepa – Baško jezero“ pod vodstvom mag. Aleša Schusterja. V zgodovinskem pregledu smo slišali, kako je po prvotno gotskem slogu rutarska cerkev v 18. stoletju dobila svojo današnjo, lično obliko s čebulastim zvonikom.

Ponovno prizadeta je bila cerkev leta 1919, ko so imeli koroški bramborci v njenem zvoniku svojo postojanko. Ker je bilo tam tudi skladišče municije, je prišlo ob umiku le-teh do požara. V kolikor so ga zanetili namenoma ali ne, do danes ni bilo mogoče ugotoviti. Vsekakor spada cerkevica med bisere koroških svetišč in ima poleg glavnega oltarja (sveti trije kralji) tudi še enega, posvečenega apostoloma Petru in Pavlu (rutarsko pranganje) ter še posebno znamenito tretjega, s pozno-gotsko zaščitnico Marijo iz leta 1675.

Za slavnostno zaključek je imponentno zadonela jubilejni v čast pesem: Še – „Na mnogaja leta!“

Prireditve

IZLETNIKI V SALZKAMMERGUT (jezera) IN NA SCHAFBERGSPITZE

Odhod z osebnimi avtomobili je v soboto 27. septembra ob 5.45 uri zjutraj izpred sedeža slovenskih organizacij, Tarviser Straže 16 v Celovcu. Prenočili bomo na vrhu Schafbergspitze (1783 m). Vodja izleta je Herbert Guttenbrunner. Prijave: ☎ 042 22/51 43 00-31

POZOR!

Dve važni skupini, ki bi morali oblikovati program letošnjega mitinga, sta morali kratkoročno odpovedati za 14. september 1986. Zato je KLADIVO-miting preložen na november tega leta. Novi termin bomo pravočasno sporočili. Uredništvo Kladiva!

ROZALSKO ŽEGNANJE PRI SVETI HEMI

v nedeljo 21. 9. 1986
Slovesna maša ob 10.00 uri na prostem.

CELOVEC RAZSTAVA – MONOGRAFIJ MLADINSKE KNJIGE

od 26. septembra do 11. oktobra v poslovnem času Mohorjeve knjigarne v Celovcu
Odpri razstave bo v petek 26. 9. 1986 ob 18.00 uri.

CELOVEC DEŽELNO ZBOROVANJE KEL

v nedeljo 5. oktobra 1986 ob 14. uri
v Slomškovem domu v Celovcu
Delegati z glasovno pravico
prejmejo posebna vabila
Prireditelj: Koroška enotna lista.

CELOVEC RAZSTAVA ILUSTRACIJ OTROŠKIH KNJIG IZ LETONSKE

do 24. septembra 1986
v Mohorjevi knjigarni v Celovcu
Prireditelj: Avstrijsko-sovjetsko društvo
in Mohorjeva založba.

Katoliška mladina vabi na SREČANJE SLOVENSKE MLADINE V STIČNI

v soboto 20. 9. 1986
Pričetek: ob 10.00 uri
Iz sporeda: uvodno bogoslužje, delo po skupinah, čas za spoznavanje drugih, prijateljski pogovori, sklepno bogoslužje

Obirsko Alpski klub „Obir“ na Obirskem vabi na KEGLJANJE ZA TELE

● v soboto 20. 9. 1986 od 13. do 20. ure
● v nedeljo 21. 9. 1986 od 9. do 20. ure
v naravnem kegljišču pri Jerebu na Obirskem.

ŽELEZNA KAPLA ORGELSKO-PEVSKI KONCERT

ob 600-letnici Marije v Trnju
v petek 26. 9. 1986 ob 19.30 uri pri devici Mariji v Trnju
Nastopajo: Hubert Bergant – orgle
Marcel Ostashevski – bariton
Zlata Ognjanovič – sopran
Dragiša Ognjanovič – bas

SELE POJOČA SKRINJICA – PREMIERA

v nedeljo 28. 9. 1986 ob 19.00 uri v farnem domu v Selah
Nastopa: igralska skupina KPD „Planina“ – Sele
Režija: Milka Olip in Franci Končan
Pred igrbo bo koncert kvarteta „Spev“.
Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

CELOVEC Literarni večer s pesnikom TOMAŽEM ŠALAMUNOM

v četrtek 25. 9. 1986 ob 18.00 uri v Mohorjevi knjigarni v Celovcu
Prireditelj: Društvo pisateljev na Koroškem, Mohorjeva založba, Avstrijsko-jugoslovansko društvo.

Šmihel VAŠKI PRAZNIK 1986

v nedeljo 21. 9. 1986 ob 14. uri
na Davidovem travniku
(samo ob lepem vremenu).

SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi VESELICA GORJANCEV

v soboto 27. 9. 1986 ob 20.00 uri
pri Pušniku v Sengandolfu
Igrajo: Fantje iz Podjune
Srečelov!

Železna Kapla KONCERT

z ansamblom „Sanson in kitara“
s pevko Meri Aysenak, pod vodstvom svetovno znanega mojstra Bojana Adamiča
v petek 19. 9. 1986 ob 20.00 uri v farni dvorani v Železni Kapli
Bojan Adamič je dirigent, skladatelj in aranžer

MENJAVA DENARJA

Stanje v sredo 17. septembra 1986.

Za 100 dinarjev dobite	2.50 šil.
Za 100 dinarjev plačate	3.40 šil.
Za 100 lir dobite	0.995 šil.
Za 100 lir plačate	1.055 šil.
Za 100 mark dobite	693.70 šil.
Za 100 mark plačate	710.05 šil.

Zaradi velikega zanimanja ponovna predstava

„VELIKA PUNTARIJA“

v Spodnjih Vinarah pri Šentprimozu v Podjuni
v petek 26. 9. 1986 ob 19.30 uri
V primeru slabega vremena bo predstava v soboto 27. 9. 1986 ob isti uri.

Matjažovo pismo:

„Partizanska pesem naj vas hrabri v pravičnem boju za narodnostne pravice“

Ker se minulo nedeljo ni mogel udeležiti odkritja plošče pod Arihovo pečjo, je znani koroški borec in veliki prijatelj koroških Slovencev Pavle Žaucer-Matjaž napisal Zvezi koroških partizanov pismo, v katerem je obudil spomin na čase partizanskih bojev na Koroškem, obenem pa zapisal tudi svoje vtise in občutke, ko je pred nedavnim spremljal Koroški partizanski pevski zbor na njegovi turneji po Srbiji in Bosni (zapis o turneji objavljamo posebej – op. ured.). Matjažovo pismo v celoti objavljamo.

Uredništvo

Za nedeljo 14. septembra tega leta pripravljate pomembno žalno, pietetno komemoracijo z odkritjem spominske plošče pod Arihovo pečjo v spomin in čast februarja 1945. leta padlim partizanom in aktivistom beljaškega okraja.

Tragedija pod Arihovo pečjo je nam, koroškim partizanom, prizadela ne samo veliko izgubo, temveč je nas, pa tudi vsakega poštenega človeka, navdala z bolečino in žalostjo ob grenkem spoznanju peklenke hudobije človeka, nacistične policije in nacističnih oblastnikov. Kaj lahko človek napravi človeku bolj poniževalnega in sramotnega, nečastnega in človeka nevednega, kakor razmrčvarjena in oskrunjena trupla pobitih bork in borcev razstavljati na ogled na križišču cest?

Arihova peč, Peršmanova domačija sta na Koroškem grozljiv memento nacističnih zverstev še ob koncu vojne, zverstev in zločinov, ki jih ne moremo in ne smemo nikoli pozabiti.

Žal se odkritja spominske plošče herojem koroškega partizanstva ne bom mogel udeležiti. V mislih, v duhu se bom poklonil njihovemu spomenu.

Hudo žal mi je tudi, da me ne bo med Vami, starimi soborci in mladimi prijatelji, na tovariškem, družabnem srečanju pri Gabrijelu v Lešah. Kako rad bi z Vami vsemi obudil spomine na našo zvesto domačijo in njene domačine, na zlato Gabrijelovo mamo, na Jožka in Zdravka, na Petrica in druge sodelavce, ki smo se tam zbirali, pa jih je prezgodnja smrt iztrgala iz naših vrst.

Rad bi pa tudi z Vami podelil bogata čustva, ponos, srečo in veselje z veličastne pevske turneje Koroškega partizanskega pevskega zbora po Uškiški republiki, z Andričevega Mostu na Drini, s Tjentišta in izpod Igmana, iz Sarajeva in Jajca; prav tako pa tudi z bridkostjo napolnjenimi srci s Kozare in iz Jasenovca.

Kulturni ambasadorji, koroški pevci, v zboru sodelujejo tudi pripadniki nemške narodnosti, so z udarnimi partizanskimi, z borbenimi revolucionarnimi pesmimi, z melodičnimi narodnimi spevi, pa tudi z otož-

nimi, obtožujočimi žalostinkami polnili srca poslušalcev po partizanskih poteh Jugoslavije. Obiskali smo namreč najpomembnejše zgodovinske, kulturne spomenike in prizorišča iz narodnoosvobodilnega boja jugoslovanskih narodov in narodnosti. Pevci so s partizansko pesmijo kalili bratstvo in enotnost in so udeleženi enoten slovenski kulturni prostor.

Za peto obletnico ustanovitve, dela in uspehov sem partizanskemu zboru v spominsko knjigo zapisal:

„Na Koroškem je bila slovenska beseda, slovenska pesem sama po sebi simbol upora in geslo revolucije. Iz ust slovenskega vojaka – partizana izgovorjena beseda ali zapeta pesem je pomenila klic k boju, je zvenela kot plat zvona, ki vabi in kliče, k orožju. Slovenska beseda, slovenska pesem sta bili sestavni del boja, prav tako važen kot puška in bomba. Bili sta življenjska potreba kakor vsakdanji kos kruha.“

Na tem mestu nekdanjega partizanskega bunkerja globoko pod Arihovo pečjo v skoro neprehodnem z ogromnimi skalami razbitem svetu, je živa priča tovariš Ston, eden redko preživelih te morije pod Arihovo pečjo, pripovedoval o tistem usodnem dnevu 9. februarja 1945.

V vojnem času sta slovenska narodna pesem v taboriščih izgnancev na tujih tleh, partizanska pesem in partizanski tisk pa po koroških domačijah in gozdovih, ob oboroženem boju in razgibanem političnem življenju na terenu, bili edini, živi obliki emanacije slovenske kulture in slovenske narodne samobitnosti na Koroškem. Vzdrževali sta kontinuiteto predvojnega s povojno kulturno ustvarjalnostjo koroških Slovencev.“

In tako se te besede lepo ujemajo in dopolnjujejo s pozdravnimi besedami predsednika občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV pred koncertom naših pevcev v Titovem Užicu. Pozdravil nas je z besedami:

„Ta partizanska pesma bila je ubojita u borbi kao puška i bomba. Prkosna u zatvorima i na gubilištima, lekovića u bolnicama... U ovom gradu koji je deo vaše matice i postojbina glasno i slobodno zapevajte, jer ovaj grad je bio slobodarski i otvoren za sve dobre i prave ljude, drugove i prijatelje. Zapevajte na svom jeziku, jer u Jugoslaviji se peva, govori i voli na svim jezicima svih naroda i narodnosti. Mi uvek stojimo uz vašu pesmu, uz vašu borbu za vašu prava, jezik i kulturu. Pesnik je to rekao u ovom gradu:

Pevaj brate – i brat je uza te!“

Kakšno skladno sozvočje misli in besed dveh pobratimov je to – Srba in Slovenca!

Neizbrisni ostajajo lepi, prijetni in bogati vtisi in doživljaji s te pevske turneje. Spoznanja o heroizmu in trpljenju našega človeka v času NOB so se vtisnili v spomin vsem nam. Meni pa bo ostala ta moja tretja transverzala s koroškimi pevci skozi Jugoslavijo trajen in hvaležen spomin na vse lepo in plemenito, kar sem v življenju doživljal in doživel na Koroškem, med koroškimi Slovenci.

Naj se tudi danes partizanska pesem razlega po koroških vaseh in mestih, naj vas hrabri in navdihuje v pravičnem boju za vaše narodnostne pravice, za ohranitev izvorne človekove prvine, za pravico do materinskega jezika, za demokracijo in mir v svetu.

Za dobro razpoloženje na tovariškem srečanju Vas spremljam z lepim slovenskim pozdravom – S R E Č N O !

Vaš stari koroški partizan, prijatelj koroških Slovencev

Pavle Žaucer-Matjaž

Ljubljana, 12. 9. 1986

Nagradno tekmovanje
„Planine v sliki“

Slovensko planinsko društvo razpisuje nagradno tekmovanje pod geslom „Planine v sliki“

Vabimo ljubitelje planinske fotografije, da sodelujejo s svojimi slikami na planinsko tematiko.

Fotografije naj bodo označene z geslom (Kennwort), da žirija, ki jih bo ocenjevala, ne bo vedela za katere osebe (avtorje slik) gre. Velikost teh fotografij mora biti enotna 20 × 28 cm. Vsak udeleženec nagradnega tekmovanja lahko sodeluje z največ petimi fotografijami.

Najboljša dela bodo primerno nagrajena.

Fotografije bo ocenjevala posebna strokovna komisija.

Slikovni material pošljite najkasneje do 10. novembra 1986 na naslov: Slovensko planinsko društvo Celovec, 9020 Klagenfurt, Tarniser Str. 16; tel.: 0 42 22/51 43 00-31.

Vabimo vse fotoamaterje k sodelovanju!

Vodja foto-sekcije SPD Celovec
Hanzi Rehsmann

Spominski pohod po Lobniku

Od Wölfelna do Peršmana je dolga pot. Kljub temu so prireditelji Slovenski prosvetni društvi „Zarja“ in „Valentin Polanšek“, ter krajevno združenje Zveze slovenske mladine Železna Kapla izbrali to smer za spominski pohod po poteh Johana, Lenarta in Gašperja. Letos so se teh velikih slovenskih domačinov spomnili že na 4. pohodu, ki se ga je v nedeljo udeležilo nad 30 ljudi, med njimi Gašperjevi in Tavčmanovi potomci oziroma sorodniki, tovarišica Marija Škorjak, konzul SFRJ v Celovcu, oba predsednika društev ter častni predsednik Zarje inž. Peter Kuchar.

Tokrat so udeleženci pohoda potrebovali za pot kar sedem ur, čemur se niti ne čudimo, saj so jih

domačini kmetje sončnega Lobnika povsod pristrčno sprejeli, vabili v hišo in jih obilno gostili. Peter Kuchar, nekdanji partizan in živa priča tedanjega časa, ko je pri nas vladala Hitlerjeva strahovlada, pa je pripovedoval kaj vse se je dogajalo v kapelških grabnih in izrekel hvaležnost kmetijam, ki so podpirale narodnoosvobodilni boj. Spet je imel priložnost srečati se z nekdanjimi soborci in kmeti, ki so jim omogočili preživetje.

Pohodnikom pa so se pridružili tudi nekateri, ki jih je bilo treba kljub dolgi hoji celo priganjati, sicer bi poiskali še več gob.

Želja nas vseh je, da bi prihodnje leto na 5. pohodu bilo prav tako lepo vreme in da bi prišli še tisti, ki se bojijo te dolge poti.

Globasnica –
pogreb zaslužnega duhovnika

Pred kratkim smo se na globaškem pokopališču za vedno poslovili od župnika Pavla Kanaufa, duhovnika, ki je vse svoje življenje posvetil ljubezni do slovenskega ljudstva na Koroškem in moral tudi mnogo pretrpeti. Umrl je v 74. letu starosti v Domu v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu. Kot rojen Globašan je v svojem rojstnem kraju našel svoje poslednje počivališče.

Pokojni je že v mladih letih

deloval v naših narodnih organizacijah in zato bil trn v peti nemškemu nacionalistom, ki so se mu maščevali že pri njegovi novi maši s tem, da so požgali naprave za novomašniško slovesnost. V času nacistične strahovalde pa je bil zaprt in izseljen. Res škoda, da se v poslovnih govorih ob odprtem grobu nihče ni spomnil njegovih zaslug za naše ljudstvo v boju za preživetje in ohranitev naše samobitnosti.

Teden žive zgodovine protifašističnega odpora
S koncertne turneje Koroškega partizanskega pevskega zbora po Srbiji in Bosni

KPPZ je v prvem tednu septembra t. l. že drugič gostoval po SR Srbiji, pot pa je nadaljeval skozi Bosno, kjer se je seznanil z živo zgodovino našega skupnega protifašističnega boja. V današnji in prihodnjih številkah našega lista bomo naše bralce vsaj delno informirali o tej turneji. Reportažo je pripravil Joža Rovšek.

Po naporni noči potovanja z avtobusom nas je v ponedeljek 1. septembra pozdravil sončni Beograd. Vsem se nam je poznala slabo prespana noč, zato je bilo kar prav, da je bil vojni muzej na Kalemegdanu zaprt. Sprehodili smo se okrog trdnjave neverjetnih razsežnosti, ki je v svoji zgodovini služila predvsem zavojevalcem / Turkom in Avstroogrski / manj pa lastnemu srbskemu narodu. Iz nje smo videli sotočje Save in Donave, veličastna slika narave, ki pa je bila v zgodovini tolikokrat usodna za Srbe. Vsakdo se je hotel polastiti teh prometnih žil, kdor jih je zasedel, je imel v lasti ključ Balkana. Mesto Beograd, mesto na prepihu, zažgalna vrvica balkanskega soda smodnika. Zaradi njega je Hitler ponorel, ker se je uprlo paktu in ga dal brez vojne napovedi tiste cvetne nedelje izravnati do tal. Tu se nam je

pričel naš prijatelj-uškiški in koroški partizan Pavle Žaucer-Matjaž.

Hiteli smo v Šumadijo proti prvi postaji Čacku. Nastanili smo se v prijetnem motelu Livade, samo malo časa za osvežitev in že smo hiteli na vajo v kulturni dom, kjer smo imeli koncert. Naš gostitelj je bil kulturni dom, ki je bil hkrati tudi organizator vse koncertne turneje po Srbiji. Prijazni direktor Miljan Milošević in glavni odgovorni urednik programa Dobrovoje Blagojevič sta svojo nalogo opravila ne samo profesionalno, marveč tudi z vsem srcem. Crni – tako kličejo direktorja – je namreč naš stari prijatelj, saj nas je pozdravil že pred dvema letoma, lansko leto pa je spremljal na gostovanju v Železni Kapli vrhunski čačanski folklorni ansambel „Kosta Abrašević“.

Koncert je bil baže dober, čeprav pevci nismo bili preveč zadovoljni.

Hoteli smo boljše, pa je utrujenost naredila svoje. Vtis so napravile Cvetkine recitacije, in vezni tekst, ki je pripovedoval o naši zgodovini, o partizanskem odporu pa o današnji koroški situaciji.

Naj povzamemo izjavi organizatorjev po koncertu:

Pionirji iz Guče so nas prisrčno pozdravili

Miljan Milošević: To ni velik zbor, a poje dobro. Izbral je repertoar na temo narodnoosvobodilne vojne, kar ima poseben vzgojni in ideološki cilj. Mi razumemo tovariše iz Koroške, saj jih borbena pesem spodbuja in krepi v njihovi borbi za narodnostne pravice. Tako ta zbor tudi vrednotimo. Dobrovoje Blagojevič: Četa mala, a izbrana. Posebno nas je navdušilo, da so peli tako od srca. To velja za slovensko partizansko, anti-

fašistično, pesem jugoslovanskih narodov, italijanskih partizanov, kot za protestno pesem iz Južne Afrike. Koncert in povezava, ki je prikazala položaj koroških Slovencev sta nas prepričala in navdušila.

Naslednji dan smo si nekoliko ogleдали Čacak. Odšli smo na bližnji hrib, kjer je spominski park z gomilami in grobnico padlim za svobodo. Samo mesto z okolico je dalo 4650 žrtev, ob spomeniku je pokopanih preko 800 padlih. Pred vojno je mesto štelu okrog 12.000 prebivalcev. Narod se je masovno odzval klicu domovine. Slobodarsko / svobodoljubno / mesto ni poznalo izdajstva. Revolucionarna tradicija Čačanov je dala Komunistični partiji Jugoslavije njenega prvega sekretarja Filipa Filipoviča. Danes šteje mesto približno 65.000 stanovalcev in spada že med razvita mesta. Ima razvito industrijo. Predvsem znana je tovarna reznega orodja, ki izdelke izvažajo v ZDA za letalsko industrijo, ne prekrivajo pa tudi tovarne Sloboda, ki poleg bele tehnike izdeluje tudi izdelke za vojaške potrebe. Sami pravijo: zakaj bi skrivali? Napadli ne bomo nikogar, a branili se bomo!

(nadaljevanje v prihodnji štev.)

Primož Trubar – oče slovenske književnosti

Primož Trubar je stebber naše kulture, oče slovenske književnosti. 400-letnica smrti prvega moža naše književnosti bo potekala vse leto. Nekoč je Ivan Cankar zapisal o Trubarju:

*Tvoj rod se je dvignil, oj Trubar,
in ti si rešitelj njegov,
ko z drago domačo besedo
duhá si otel mu okóv.*

Zagotovo ni bil Cankar prvi, ki se je globoko zavedal izjemnega pomena Trubarjevega dela, njegove človeške nesebičnosti in navezanosti na svoj narod. Trubarjevo ime pa spremlja slovenski narod od 1550. leta, ko je napisal Katekizem in Abecediko, prvi slovenski knjigi. Na tak ali drugačen način so se ga spomnili vse od Josipa Jurčiča, Ivana Tavčarja, pa seveda Cankarja, do Otona Županciča, Ivana Prijatlja, Cvetka Golarja, Vladimira Levstika, Mimi Malenškove in mnogih drugih. Z njegovimi prvimi knjigami je slovenski narod vstopil v krog evropskih narodov.

Čeprav je Trubarjevo ime zapisano v srcu slehernega Slovenca, pa se vprašamo, kaj nam njegovo ime in delo pomeni danes. Je letošnje slavnostno Trubarjevo leto zgolj zgodovinski spomin? Ali ena od proslav? Je to oživilni spomin, ki ga potrebuje osveščeni Slovenec? So dejanja iz Trubarjevih časov poglaval rodovitne veje vse do današnjih dni? Je Trubarjev humanizem, pa njegova narodna zavestnost le odraz tedanjih časov? Taka in slična vprašanja se ponujajo sama po sebi. Vsakdo zase lahko premisli Trubarjevo dejanje in se zamisli nad izrednim delom skromnega moža. O njegovi etiki, veri in miselnosti. O težkih časih, ki jih je živel Trubar, a je ostal pokončen v svojem delu in mišljenju.

Matej Bor je dejal: »Narod, ki nima svoje zgodovine, je kakor človek brez spomina.« V skromni zgodovini, kot jo pač imamo Slovenci, je pa nekaj postaj, ki so nepogrešljive. Prav gotovo je neizbrisen čas protestantizma, ki mu je na Slovenskem stal na čelu Trubar. Lahko bi preobrnil Borovo misel, človek brez spomina je brez zgodovine, brez korenin. Prav Trubar je s svojimi dvaindvajsetimi slovenskimi knjigami zaznamoval svoj narod tako, da ga je dvignil iz anonimnosti in ga uvrstil v krog evropskih narodov, ki se lahko ponašajo s knjigami v domači besedi. Danes si težko zamislimo, kolikšna puščava in nevednost sta vladala v 16. stoletju pri nas, ko je slovenski narod živel razdrobljeno pod tujimi fevdalci. Tudi Trubar je neke zapisal, da se zaveda, kako tuja gosposka ni prav nič naredila za neuko ljudstvo in ga je pustila živeti v nevednosti, duhovni in gmotni revščini; zato je Trubar s toliko večjo vnetost hotel nadomestiti zamujeno s številnimi knjigami. Trubar je naš skupni zgodovinski spomin. Ne le ime iz šolskih klopi. Pozabiti nanj bi pomenilo pozabiti na narodno identiteto. Iz teh korenin je poglaval vse, kar je sledilo v stoletjih, od Linhartarja do Prešerna, od Frana Levstika in moderne pa do Kosovele, Gradnika, Prežihovega Voranca, E. Kocbeka in sodobnosti, če se zadovoljimo komaj z nekaterimi imeni izmed množice slovenskih književnikov.

Kakšen je bil čas in kakšne razmere, ko je živel Trubar? Tedaj so živo odmevali turški vpadi in nenehna nevarnost z vzhoda. Pod težo dajatev in nečloveških razmer so se kmetje dvignili in s puntom oznanjali zahteve. Tudi bolezn, ki si jih dandanes težko predstavljamo, so zdesetkale preneka- tero mesto in pokrajino. Nasprotje časa in družbe se je kaj različno odražalo širom Evrope in tudi pri nas: le v krizi vere in razklanosti morale, kar se je

kazalo zlasti med fevdalno gospodo v samovšečnem uživanju na račun podložnikov, pa tudi med meščansko sredino in ne brez sledi med kmečkim prebivalstvom. V vseh ujmah in navzkrižjih pa je iz takih razmer poglaval Trubarjevo seme. Tedaj torej, ko bi marsikdo podlegel pomilovanju in malodušnosti, pa je pri Trubarju odločal življenjski vitalizem, človeška pokončnost in narodno-etična zavest.

Primož Trubar se je rodil 1508. v Rašči na Dolenjskem, oče je bil mlinar in tesar ter podložnik Turjačanom. Prve pojme o branju in pisanju mu je dal župnik, šol pa je za tem obiskoval na Reki. Za časa študija v Salzburgu se je moral preživljati s petjem. V šoli je Trubar tako zelo uspel, da so ga priporočili tržaškemu škofu Bonomu, in tako je Raščičan prišel v Trst in se izobraževal pod Bonomovim vodstvom. Med drugim je spoznaval antičnega pesnika Vergila in humanista Erazma Rotterdamskega; naučil se je italijanščine, izpopolnil znanje nemščine in slovenščine. Trubarju naklonjeni škof ga je gotovo seznanil tudi z Lutrovim naukom. Da bi Trubarja preskrbel, mu je dal župnijo v Loki pri Radečah, čeprav še ni doštudiral za duhovnika. Trubar je prišel na Dunaj študirati, študija ni dokončal, zaradi turške nevarnosti se je odpravil v Trst. Bonomo ga je 1530. posvetil za duhovnika in ga poslal v Laško. Ko je pozneje prišel v Ljubljano, je marsikatero pridigo spregovoril v »novem duhu«, nastopil proti romanju in zidavi božjepotniških cerkva. Umakniti se je moral v Trst, kjer je postal Bonomov tajnik in slovenski pridigar. Ko so se razmere v Ljubljani spremenile, se je Trubar častno vrnil. Toda v poostrenih razmerah so začeli preganjati protestante in Trubarja je v Sentiernju na Dolenjskem zatekla novica, da ga oblast namerava zapreti. Zbežal je v Nürnberg, nato je dobil mesto pridigarja v Rothenburgu nad Taubero.

Šele na Nemškem je Trubar postal protestant. Hkrati pa je sprevidel, v kakšni zaostalosti živijo njegovi rojaki. Trubar, ki se je gibal med fevdalnimi krogi in meščani, nikoli ni pozabil kmečkega ljudstva. Z veliko ljubeznijo do domovine in rojakov, jih je nagoval »lubi Slouenci«, nikoli pa ni zatajil »svojega ljudstva, ki malo ali nič ne zna«. Iz zavesti obupne kulturne praznine, ki ga to ljudstvo ni samo krivo, je zrasla želja, da ga dvigne iz zaostalosti. Ni bila le verska verna, ki ga je vodila, pač pa tudi hotenje po izobrazbi, kulturi za svoje rojake. V Rothenburgu je kljub skromnim življenjskim razmeram dozorela prva slovenska knjiga. Poročil se je z Barbaro Sitar, ki je prišla za Trubarjem iz Kra-

nja in rodila štiri otroke. Ko je imel rokopis Katekizma iz Abecedariuma je dokončan, je moral v Tübingenu poiskati tiskarja. Tako sta obe knjigi izšli leta 1550 z letnico 1551.

Še predno se je Trubar lotil pisanja slovenskih knjig, je moral razrešiti dvojne temeljne vprašanje: jezika in črkopisa. Vedel je, da slovenščina tedanjega časa ni enoten jezik, pač pa razvejan na narečja. Kako ubrati pisanje, da ga bodo razumeli vsi Slovenci? Tru-

bar ni mogel vedeti za Brižinske spomenike (nastale okoli leta 1000) in druge rokopise, pa tudi prav nič bi mu ne koristilo. Izbral je tedanjo ljubljansko kot najustreznejšo in s svojimi knjigami utemeljil slovenski knjižni jezik. Za črkopis se je sprva odločil za gotico, misleč ob tem na tiste redke izobrazence, ki so hodili v nemške šole. Vedoč, da se slovenščina glasovno močno loči od nemščine in latinščine, je za sičnike in šumnike dal po dvoje črk za en glas, če je to bilo potrebno. Vendar se mu je zdela gotica neprikladna, kajti leta 1555, ko je prišlo do ponatisa Katekizma in Abecedike, je vpeljal latinska črkovna znamenja kot prikladnejša, bolj estetska. Romantiki so črkopis imenovali bohoričico, po prvem slovenskem slovničarju, pravilneje da bi bilo, ko bi jo poimenovali trubarščico. Kakor koli že, rojstvo slovenske knjige je bil praznik preko meja leta 1550. Trubar, živeč tedaj v zelo skromnih razmerah, je sam dal denar za prvo slovensko knjigo. Danes si težko domislamo tedanji čas, ko je Trubarjev Katekizem z Abecediko naznanil nove čase za slovenski narod

in kulturo. Trubar je zanetil ogenj kulture, postavil temelje slovenskemu knjižnemu jeziku in črkopisu. Vsi kasnejši veliki možje slovenske kulture so se zavedali razsežnosti slovenske knjižne besede. Med drugim je Ivan Cankar dejal: »... največje in najpomembnejše delo slovenske reformacije, eno največjih del sploh v zgodovini slovenskega naroda.«

Ne glede na Trubarjeve različne življenjske postaje v raznih mestih pa je treba omeniti ustanovitev biblijskega zavoda v Urachu, kjer sta bila vodilni osebnosti grof Ungnad, Trubarjev zaščitnik, in Trubar. Tako so tu lahko tiskali knjige, ne le za Slovence, pač pa tudi v glagolici in cirilici za hrvaško-srbsko območje. Ne le Ungnad in Trubar, ampak preneka tera osebnost tistega časa je menila, da bi zaustavili pritisk Turkov s tem, da bi jih pridobili za protestantsko vero, zlasti na hrvaškem območju. Kakor koli že, tu je izšlo mnogo slovenskih knjig protestantov. Trubarju tudi ni bilo prizaneseno z obrekovanjem in dvomi. Vendar se je znal otrestiti klevet, ostal je možato pošten in zato v čislju tudi med nemškim prebivalstvom. Ko je poprej živel v Kemptenu, je znal zglediti huda, že kar krvava nasprotja med katoliki in protestanti, kar ni uspelo mestnim očetom. Leta 1566 je prišel v Derendingen, kjer je ostal do smrti. Tudi z boleznimi mu ni bilo prizaneseno, vendar se ni predajal malodušju. Še naprej je vzdrževal mednarodne stike in ostal središčna osebnost slovenske reformacije. Tudi njegov sin Felician je pisal v duhu reformacije. Ko je Primoža 1586. zatekla smrt, so se pogreba udeležili poleg domačinov vsi študenti tübingške univerze, poslovilni govor pa je med drugimi imel univerzitetni kancler. Danes stoji v Derendingenu Trubarjev dom kot nekako kulturno in versko središče, ki so ga postavili pred leti domačini v čast Trubarjevemu delu, humanizmu in njegovi osebnosti.

Ne da bi navajali 22 slovenskih knjig izpod peresa Primoža Trubarja, pa je poleg prvotiskov treba omeniti vsaj še Cerkovno ordnino. S to knjigo je Trubar utemeljil ne le cerkveno organizacijo, ampak tudi slovensko cerkev protestantizma in hkrati velja za kulturnozgodovinski dokument. Čeprav je Trubar pisal nabožna dela, pa je vnašal obilo svojega, bodisi miselnega, bodisi osebnostno doživete. Te anekdote in pripovedi, ki jih vnaša, govore o pripovednem talentu. Že Abecedika prica, da je Trubarju pomembna široka izobrazba in se je zavedal šolskih potreb. V času, ko malone ni bilo šol na Slovenskem, ali pa so komaj dostopne privilegiranim, so reformatorji s Trubarjem na čelu gojili šolo. Trubar je zagovarjal načelo splošne izobrazbe ne le za privilegirani sloj. V razliko od Lutra, ki je ostro obsodil kmečke upore, je Trubar dejal, da naj se kmet ne punta, vendar pa gospoda mora ravnati s podložnikom človeško, videti v njem človeka. Najsi je bil Trubar goreč protestant, pa ne moremo govoriti o prenapetosti. Tuj mu je bil vsak fanatizem. Globoko človeško je čutil s preprostim ljudstvom, o čemer govore preneka teri nagovori, misli iz pisem, knjig. Vse Trubarjeve knjige so bile natisnjene v tujini. Vendar si je dvakrat prizadeval, da bi ustanovili tiskarno v Sloveniji. Kljub temu, da ni uspel, pa ni mogoče spregledati izjemnega organizatorskega deleža. Težko si je zamisliti delo Krelja, Bohoriča, Dalmatina, sina Felicianja – brez Trubarjeve žive prisotnosti. Čeprav je protestantizem s pregonom novovercev za časa protireformacije izginil, pa je ostala nepogrešljiva slovenska knjiga kot temelj narodne kulture.

Igor Gedrih, Rodna gruda

RADIO
TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 19. 9.: 16.30 Am, dam, des – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Niklaas – 17.30 Prišla je iz vesoljstva – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Avstrija v sliki – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Primer za dva – 21.20 To so bili časi – 22.05 „Umetnine“ – 0.05 Poročila.

Sobota, 20. 9.: 14.30 Gabrijela – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Maček Mikesch – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Otroci sprašujejo – 17.30 Ptičje strašilo – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dvakrat sedem – 18.25 Veselo v soboto – 18.50 Vprašanje kristjana – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Velika prilžnost – 21.50 Šport – 22.35 Mednarodna Koroška 1986 – 23.25 Solid Gold – 0.20 Poročila.

Nedelja, 21. 9.: 14.30 Nikoli ne reci ja – 15.35 Biblija za otroke – 15.40 Otroški čar – 16.50 Nadaljevanja ni – 17.40 Klub seniorjev – 18.30 Mi – 19.00 Deželnozborske volitve na Štajerskem – 19.25 Kristjan v času – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Mecbeth – 22.45 Šport – 0.00 Poročila.

Ponedeljek, 22. 9.: 16.30 Am, dam, des – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Fraglesi – 17.30 Tuji kraji – novi prijatelji – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Avstrija v sliki – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.15 Ceste San Franciska – 22.05 Ozdravitev in šamanizem – 23.00 SP v šahu – 23.30 Poročila.

Torek, 23. 9.: 16.30 Am, dam, des – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Avstrija v sliki – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.15 Dallas – 22.00 Slike v zrcalu – 22.45 Kobra, prevzemite vi – 23.30 Poročila.

Sreda, 24. 9.: 16.30 Hrustljava hišica – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Jolly-box – 17.30 Velemestni živžav na Daljnem Vzhodu – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Avstrija v sliki – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kir Royal – 21.15 Santa Lucia – 22.50 Walkabout – 0.25 Poročila.

Četrtek, 25. 9.: 16.30 Am, dam, des – 16.55 Mini-ZiB – 17.05 Sindbadove pustolovščine – 17.30 Klatež – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Avstrija v sliki – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Z Dunaja v svet – 21.15 1-2-x – 22.20 Najdba – 0.05 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 19. 9.: 16.20 Bolnišnica na robu mesta – 17.15 Zmenek s človekom in živaljo – 18.00 Teden pregled – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Velika družina – 21.15 Čas v sliki – 21.45 Šport – 22.15 Mož kot sam hudič – 23.30 In tako je umrla Riabouchinska – 23.55 Poročila.

Sobota, 20. 9.: 16.00 Iz parlamenta – 17.00 Ljubite klasiko? – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Panoptikum – 18.25 Nogomet – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Sweet bird of youth – 22.10 Obračun v San Franciscu – 23.45 Addams family – 0.10 Poročila.

Nedelja, 21. 9.: 14.00 Športni popoldan – 17.40 Paul Young – 18.30 Brez nagobčnika – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvetnika – 20.15 Kraj storjenega dejanja – 22.00 Sam proti mafiji – 0.05 Poročila.

Ponedeljek, 22. 9.: 18.00 Lipova cesta – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Reši me, kdor zna – 21.15 Čas v sliki – 21.45 Šiling – 22.05 Zadnja plima – 23.45 The Addams family – 0.10 Poročila.

Torek, 23. 9.: 17.30 Orientacija – 18.00 Če Kuli pride – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Zveneca Avstrija – 21.15 Čas v sliki – 21.45 Klub 2 – nato poročila.

Sreda, 24. 9.: 17.30 Dežela in ljudje 18.00 Zaupna divjina – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 25 let mlad – 21.50 Čas v sliki – 23.30 Alfred Hitchcock – 23.55 Poročila.

Četrtek, 25. 9.: 17.20 Nova Gvineja – 18.00 Tu sem jaz človek... – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Tuzemski report – 21.15 Čas v sliki – 21.50 Klub 2 – nato poročila.

TV LJUBLJANA

Petek, 19. 9.: 17.35 Poročila – 17.40 Pesmi in zgodbe za vas: Zlata goska, poučna oddaja TV Zagreb – 17.55 Modro poletje, španska nadaljevanka – 18.20 Industrijsko oblikovanje: grafično oblikovanje – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: obzornik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Afrika, angleška dokumentarna serija – 21.10 Derrick, nemška nanizanka – 22.10 Dnevnik – 22.25 Pocen de-ektiv, ameriški film.

Sobota, 20. 9.: 8.00 Poročila – 8.05 Zlatorog – 8.20 Slovenske ljudske pravljice: O treh kraljevih sinovih – 8.35 Miškolin – Miškolin v kremp-lijah – 8.45 Čirule-Čarule: Čarovska dežela – 8.50 Pesmi in zgodbe za vas: Zlata goska – 9.05 Festival MPZ Celje – 9.35 Periskop – 10.20 Afrika: ponovitev 3. dela angleške dokumen-tarne serije – 11.20 Ljudje in zemlja ponovitev – 15.15 Poročila – 15.20 Charlie in Maria, švedski mladinski film – 16.15 Nikšič: DP v nogometu – Sutjeska: Hajduk, prenos – 18.00 Človek in voda, dokumentarna oddaja TV Novi Sad – 18.30 Na zvezi, oddaja za stik z gledalci – 18.50 Risanka – 19.00 Danes: v šesti predstavi – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Igrani film – 21.55 Dnevnik – 22.10 Videogodba.

Nedelja, 21. 9.: 8.10 Poročila – 8.15 Živ žav: Ri-sanke, smrkci – 9.05 Flipper, ameriška nanizanka – 9.30 Pragovi, madžarska nad-aljevanka – 10.30 Domači ansambli: ansambla Slovenija in Henček – 11.00 Rašica pri Velikih Laščah: prenos Trubarjevih slavnosti – 12.30 Poročila – 14.35 Moby Dick, ameriški film – 16.25 Poročila – 16.30 Retrospektiva na-grajenih športnih in turističnih filmov v Kranju: srebrna cesta, švedski film – 17.00 Pod lipo, prenos iz Trnave v Savinjski dolini – 18.45 Ri-sanka – 19.00 Danes: potrošniška porota – 19.30 Dnevnik – 19.53 Vreme – 20.00 Oče na službenem potovanju, nadaljevanka TV Sara-jevo – 21.00 Jazz na ekranu: Big Band RTV Ljubljana – 21.30 Reportaža z nogometne tekme – CZ: Velež – 22.00 Športni pregled – 22.30 Poročila.

Ponedeljek, 22. 9.: 17.05 Poročila – 17.10 Pla-ninski domovi – 17.35 Modro poletje, španska nanizanka – 18.00 Poletni festival 86: Teatro de danza espanola, (španski plesi) – 18.45 Ri-sanka – 19.00 Danes: Podravske obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Omožila sem se s Klondikom, kanadska nadaljevanka – 21.00 Omizje – 23.00 Poročila.

Torek, 23. 9.: 17.20 Poročila – 17.25 Baletna šola Maribor – 17.50 Živi planet: novi svetovi, zadnji del angleške dokumentarne serije – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Zasavski ob-zornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Zgodbe o prvi ljubezni, gruzinska drama – 21.15 Integrali – 22.30 Dnevnik.

Sreda, 24. 9.: 16.10 Sombor: DP v rokometu (Z) – Bane Sekulić: Belinka Olimpija, prenos – 17.25 Poročila – 17.30 Slovenske ljudske pravljice: O treh kraljevih sinovih – 17.50 Modro poletje, španska nanizanka – 18.15 Ladje na Jadranu: izobraževalne serije TV Zagreb – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Dolenjski ob-zornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Dokumentarec meseca: dva, tri kroge nad pe-klom – 20.50 Quilombo, brazilski film – 22.45 Dnevnik.

Četrtek, 25. 9.: 17.35 Poročila – 17.40 Miško-lin: Miškolin junak – 17.50 Čirule-Čarule: Ču-dežna pijača – 17.55 Modro poletje, španska nadaljevanka – 18.20 Mozaik kratkega filma: otok dobrega blaga, angleški film – 18.45 Ri-sanka – 19.00 Danes: Obalno-Kraški obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Tednik – 21.05 Kuharski nasveti – 21.15 Srečanje v ne-skončnosti, zahodnonemška nada-ljevanka – 22.15 Dnevnik.

SLOVENSKE ODDAJE
AVSTRIJSKEGA RADIA
vsak dan od 18.10 - 19.00

Petek, 19. 9.: Kulturno-Glasbena oddaja: Pri ljudskih pevkah (H. Laussegger)

Sobota, 20. 9.: Duhovni nagovor (žpk. Tomaž Holmar) Voščila (D. Urschitz)

Nedelja, 21. 9.: Pri Slovencih v Argentini (dr. Janko Zerzer)

Ponedeljek, 22. 9.: Sv. Hema in Rozalija – žegen v Podjuni

Torek, 23. 9.: Za starejše letnike (M. Inzko) Cerkev in svet (J. Merkač)

Sreda, 24. 9.: Tončka Marolt – legendarna osebnost slovenske folklore (I. Virnik)

Četrtek, 25. 9.: Rož – Podjuna – Zila

Petek, 26. 9.: Domača in ledinska imena – Zgornji Rož: Kjer je Miklova Zala zrasla (A. Feinig)

Slovenski vestnik praznuje 40-letnico

„Za 1000 šil. morja“
izlet od petka 10. do nedelje 12. oktobra 1986

Ljubitelji morja se bodo na Rabu lahko tudi kopali. Meseca oktobra je voda še vedno primerna za ta užitek.

Spored:

Petek, 10. 10.: zjutraj odhod z avtobusi iz raznih krajev južne Koroške. Točen čas odhoda bomo še pravočasno objavili.

Ob 13.00 prihod v Omišalj – kosilo in večerja (glas-beni prispevek).

Sobota, 11. 10.: odhod ladje na križarjenje po morju, kosilo na ladji v obliki piknika. Za zabavo bo skrbel ansambel „Ivan Rupar“.

Obisk Raba, nato povratek v Omišalj – večerja. Nedelja, 12. 10.: zajtrk in ogled mesta Omišalj, po kosilu odhod domov.

Prijava so še možne

Prijave še sprejemata naprej potovalna agencija Cartrans, Pavličeva 7, telefon: 0 42 22 / 51 26 80 in uredništvo Slovenskega vestnika, Tarviser Straže 16, telefon: 0 42 22 / 51 43 00 - 31

Iz ponudbe je jasno razvidno, da je cena izleta iz-redno ugodna in zato lepa priložnost za udeležbo na tem izletu.

Nesmiselna in navzkrižna poimenovanja
gorskih imen

Na grebenu med Struško (1944 m) in Mačenskim vrhom (1691 m) v Karavankah je majhen skalnat vršič, ki je v nemških zemljevidih označen z imenom Grintoutz oz. Barentaler Grintoutz, v sloven-skih zemljevidih pa kot Špičasti vrh (1653 m).

Čeprav je ime Grintoutz slo-venskega izvora, se nikakor ni moglo uveljaviti med domačim prebivalstvom, to predvsem zato, ker sta Špičasti vrh in Jegva (igla) starejša in imata tudi dokumenti-rano potrditev, ki je Grintoutz nima. Če se ne motim, je znani koroški izvedenec za krajevna, le-dinska in gorska imena dr. Anton Feinig zagovornik imena Jegva. V prid obema imenomoma je tudi to, da oblika vrha dejansko odgo-

varja špici oziroma igli. Koroški rojak in ekspert za gorska in kra-jevna imena dr. Josip Sašel iz Lju-bljane je za Špičasti vrh oz. Jegvo uporabljal tudi ime Kobiljak. V Mitteilungen des Deutschen und Österreichischen Alpenvereins iz leta 1909, o imenu Grintoutz ni ne duha ne sluha, pač pa sta zapisani v njem imeni Špičasti vrh in Jegva. Franz Pehr iz Volšperka in ne-kdanji okrajni šolski nadzornik Karl Preschern sta v zgoraj ome-njenem časopisu v posebnem članku z naslovom „Beiträge zur Namenskunde im Hochstuhl- und Koschutagebiet der Karawanken za Špičasti vrh imela sledečo raz-lago: Špičasti vrh – nördlicher Vorgipfel der Kotschna; špica = Spitze (Spitzgupf). Za Jegvo pa

piše v tem članku, da je to ostenje na območju Špičastega vrha. Do-besedno piše – Jegva, Liva: Fels-wände im Gebiete des Špičasti vrh. Verjetno Pehr in Preschern nista poznala našega domačega pomena za iglo – jegva.

Na začetku tega stoletja in še pred njim sta bili torej znani samo imeni Špičasti vrh in Jegva. Zakaj so tema dokumentiranim ime-noma pozneje vsilili, še Grin-toutz, si pa res ne znam razlagati. Pri vsem tem pa kartografi niso popolnoma nedolžni, saj bi le mo-rali preveriti te številne spre-membe gorskih imen predvsem v Karavankah, ki ustvarjajo zmedo, tako da je poimenovanje za-pletano, navzkrižno in mnogokrat tudi nesmiselno.

Š. L.

Informacija je več kot senzacija

Novega naročnika/novo na-ročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache
Tiskovina

P. n.

Slovenski
VESTNIKPostfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/CelovecSlovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16
Telefon
(0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič)
31 (Lubo Urbajs)
32 (Andrej Kokot)
33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171
61000 Ljubljana.

Letna naročnina: 2500 dinarjev.

SAK presenetil v Obervellachu

FC Mölltal – SAK 1:3 (1:2)

Obervellach, 400, Hauk.

Zaporedje golov: 1:0 – Sadjak F. (avtogol, 10. min.).

1:1 – Pihorner – (33.)

1:2 – Pihorner – (43.)

1:3 – Polanšek – (?).

Na domačem igrišču je FC Mölltal že vedno trdnjava, ki je ni lahko zavzeti. Lanski neodločeni izid na tem igrišču je za SAK štel kot uspeh. Še bolj vesel pa so bili letošnje zmage, ki po nesrečnem porazu proti Lienzu ni bila samoumevna.

Še povrh pa so domačini nastopili samozvestno in optimistično. Povsem upravičeno, saj so v njihovih vrstah nogometaši F. Pacher, Grischnig, Breitenberger, Unterguggenberger, Kizec, Jeller in Kronsteiner. Vsi po vrsti so „služili denar“ že v višjih ligah – v drugi ali celo v prvi zvezni ligi!

Toda optimizem nogometašev iz doline Möll se nikakor ni obrestoval, čeprav se je tekma začela za domače sijajno. V deseti minuti so izvedli kot, domačin je streljal in Franci Sadjak je žogo nesrečno odbil v lastni gol. Po tem hitrem zadetku so sledile težke minute za slovenske nogometaše. Domačini so napadali hitro, izmenoma preko obeh kril in iskali hitro odločitev.

Pod hudim pritiskom sta bila predvsem libero Stern in vratar Dalanovič, a oba sta obdržala živce. Začetno ofenzivo je SAK prestal brez nadaljnjih zadetkov, s protinapadi pa se je začel razbremenjevati. Prav ti protinapadi so se izkazali kot odločilni. SAK je v prvem polčasu prišel namreč trikrat pred gol in kar dvakrat uspešno zaključil. Obakrat je zatreš mrežo tokrat izredno borbeni Mario Pihorner. Prvič v 33. minuti po lepem napadu na desnem krilu in drugič s prekrasnim, enkratnim golom tik pred odmorom, ko je streljal od tridesetih metrov, močno in neubranljivo, točno v desni zgornji kot. To je bil preobrat v pravem času in verjetno v Obervellachu takega lepega gola

še niso videli (in tudi pristaši SAKa verjetno ne)!

Po odmoru se je nadaljeval borbeni in napeti spopad. Mölltal je bil ponovno boljši, vendar se je slovenska enajsterica zelo spretno branila. Sodnik Hauk pa je sodil solidno, skrbel je za korektnost, da se ne bi razširila hektika. Ko pa domačini niso znali prelistiti vratarja Dalanoviča, se je navsezadnje začelo še nešportno psovane in izzivanje. Predvsem nekateri zgornjekoroški gledalci so grdo sramotili slovenske igralce. V tem težkem trenutku pa je „sakovce“ spremljala sreča in pravica. Miha Kreutz je lepo podal žogo Polanšku, ki je četrto ure pred koncem premišljeno prevaral domačega vratarja in izboljšal rezultat na 1:3! Zmaga SAK na tujem je bila zaslužena, vsi igralci so bili borbeni, najbolj učinkoviti pa so bili s protinapadi.

Naslednji nasprotnik je moštvo iz Treibacha.

Postava: Dalanovič; Čertov, Stern, F. Sadjak, A. Sadjak; Pihorner, Kreutz, Ramšak, Polanšek; Lesjak, Velik. (menjava: Luschnig, Gregorič, Wieser).

dušenih gledalcev je spremljalo izredno kvaliteten in dramatičen spopad. Kapelčani so bili boljši v prvem, Selani v drugem polčasu. Dvakrat so domačini vodili, ampak gostje se niso vdali in obakrat zaslužno izenačili. Tako je bil neodločeni končni izid pravičen.

Pohvale vreden je bil tudi mladi sodnik Hitzendammer. Sodil je skrajno natančno in predvsem dosledno! Vsi štiri goli so bili zelo lepi. Za gostitelje sta zadela Oraže in Olip, za goste pa Krišche in Kuchar. DSG Sele je sedaj na tretjem mestu lestvice, Železna Kapla na četrtem.

Metlova – Pokrče 2:0
Metlova na domačih tleh pridno zbira točke. Tretja zmaga.

Žitara vas – Šentpavel 1:2
Prvi poraz Žitrajčanov na domačem terenu. Odločilni gol je padel iz enajstmetrovke.

Klopinj – Podkarnos 4:1
Visoka in pravična zmaga Ferrove ekipe, ki je napredovala za nekaj mest na lestvici. Zadelek je prispeval tudi Selan Travnik.

Skupina C:
Straßburg – Bilčovs 1:3
Zanesljiv uspeh Bilčovščanov, ki so tako branili vodstvo na lestvici. Bachler dvakrat in Gohl sta poskrbela za zadetke.

Kotmara vas – Blatograd 1:2
Slaba igra Kotmirčanov, ki so nepričakovano podlegli predzadnjemu.

Drugi razred

Galicija – Hodiše 2:0

Po zmagovalju nad Hodišami je Galicija prvič na vrhu lestvice. Pri Galiciji brani vratar Igor Mrkun, nekdanji igralec SAK.

Žvabek – Vovbre 2:1

Končno je tudi Žvabek zabeležil prvo zmago v tem prvenstvu. Koglek je bil dvakrat uspešen. Dokončen izid pa je bil dosežen v prvem polčasu.

NOGOMETNI
TERMINI

V nedeljo 21. 9. 1986

10.15 Sele – Šentpavel
10.15 Brnce – Pliberk
16.00 SAK – Treibach
16.00 Šmihel – Wietersdorf
16.00 Bilčovs – Wölfnitz

Biljard: Serajnik presenetil pri avstrijskem prvenstvu

Le kot koroški rezervist je bil prvotno imenovan Avgust Serajnik (Slovenski biljard klub) za avstrijsko prvenstvo v Linzu. Po odpovedi drugih igralcev se je Serajnik udeležil prvenstva v „osemki“, kjer je postal odlični 7! Še več velja ta uspeh, če pomislimo, da je Serajnik na koroški lestvici na 17. mestu, kar je samo po sebi že dobra uvrstitev.

Avstrijski mojster je postal Hans Scherthaner (Solnograd), Korošec Bernd Gritschke pa si je osvojil nalog viceprvaka. V „devetki“ je avstrijski prvak Celovčan Josef Ouschan, pred bratom Albinom.

27. septembra 1986 prireja Slovenski BK v Mladinskem domu SŠD v Celovcu koroško biljardsko prvenstvo v „devetki“. Na tem turnirju, ki je še pred začetkom letošnjega prvenstva, bodo igrali posamezni igralci za uvrstitev v skupini A.

Namizni tenis: Turnir v Mladinskem domu

V soboto, 20. sept. 86 (od 15. ure naprej) in nedeljo, 21. sept. 86 (od 9. ure naprej) bo v Mladinskem domu SŠD (Mikschallee 4) regionalni turnir za šolarje iz Štajerske, Zgornje Avstrijske in Koroške. Turnir prireja Koroška namiznoteniška zveza skupaj z DSG Sele-Zell.

Šahovsko prvenstvo:

Bilčovščani startali z zmago!

Preteklo soboto se je v 1. razredu in v deželni ligi začela nova prvenstvena sezona, v nedeljo pa so se vrstila prva srečanja v zgornji ligi in v tretjih razredih, katerih je letos kar štiri. V skupini B (Celovec in okolica) tekmuje III. moštvo SŠZ, ki ga spet podpira Posojilnica Bilčovs. Za zmago v prvem kolu proti ekipi Semmelrock III v višini 3:2 so poskrbeli Rupert Reichmann (remi), Hanzi Gassen (poraz), Franc Kernjak (remi), Robert Hedenik (zmaga) in Hanzi Gasser študent (zmaga).

Prvi razred / vzhodna skupina

Tekmo SŠK „Obir“ proti WSG ÖDK Celovec so preložili, SŠZ / Cartrans I pa je remizirala z močnim Wölfnitzom (lani izpadel iz spodnje lige). Postava slovenskega moštva: Gallob – Leitner 0:1, F. Rulitz – Pierzl 1:0, Živkovič – Schmid 1:0, H. Rulitz – Hirovati 0:1, Amrusch – Kalles 0:1, Kolter – Mirnigg 1:0, Lukan – Christiansen 1:0, Kernjak – Schneider 0:1 (končni izid 4:4).

Vrh lestvice po 1. kolu:

1. SG Wolfsberg II (7:1 proti Šentvidu), 2. Gospa Sveta II (6:2 proti SV Ost), 3. Wolfsberger AC II (5,5:2,5 proti ASK III), 4. Wietersdorf II (4,5:3,5 proti Hüttenbergu), 5.–6. SŠZ / Cartrans I in SK Wölfnitz I.

Zgornja liga:

ASK Celovec I – SK Sveče I 5,5:2,5
ASKÖ Bekstanz I – Post SV I 2,5:5,5

Zadnja vest

Odpovedana je prvenstvena tekma SŠZ Posojilnica Celovec II – SC Semmelrock II, ki bi morala biti naslednje nedelje: Semmelrock je v drugem razredu odjavil ekipo od tekmovanja.

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Rešitev naloge št. 11
(SV štev. 36/86)

1. Td1 Dc7 (črna dama mora braniti polje d8 in osmo vrsto)
2. Lf6 Lg7 3. Dh6!! (odločilna poteza! Črna pozicija se takoj zruši. Sedaj bi na 3... Dc7: sledilo 4. Td8 z matom na polju g7 v naslednji potezi. Na 3... Lf6: pa sledi 4. Df8 mat).

„Slovenski vestnik“ v nemškem jeziku

Vsem gospodinjstvom na Koroškem smo zadnji teden razposlali posebno številko „Slovenskega vestnika“ v nemškem jeziku. S stvarno, avtentično in nadstrankarsko informacijo naj bi ta periodični list prispeval k stvarnejši razpravi o vprašanih slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Globoko pomanjkanje informacij o delu in življenju Slovencev na Koroškem pri nemškogovorečih sodeželanah je botrovalo nastanku lista.

Že v prvih dneh smo dobili številna potrdila, da je potrebnih še več informacij v nemščini. Seveda so bili vmes tudi znani nestrpni, odklonilni odmevi, prevladovala pa so zadovoljne reakcije in spodbude za nadaljevanje po tej poti.

Tudi vaše mnenje nas zanima, povejte, kaj je treba izboljšati, kaj opustiti! Naslovite pripombe in predloge na naslov: Uredništvo „Slovenski vestnik“ (nemška izdaja), Tarviser Str. 16, 9020 Klagenfurt/Celovec.

10.000 ljudi na tromeji

Med njimi tudi mirovna iniciativa Alpe-Jadran

Sedmega pohoda na tromejo se je letos udeležilo rekordno število 10.000 ljudi. Prebivalci Avstrije, Jugoslavije in Italije so se zbirali na Peči nad Ratečami in Podkloštru, kjer ta dan meje niso „veljale“, (pobrali so namreč z mejnih stebričkov tudi žice).

Čudovito vreme je prispevalo svoje, da se to tradicionalno srečanje razvija v neverjetno množično in miroljubno ljudsko srečanje. Prijatelji iz treh držav so se srečavali, izmenjavali mnenja in se okrepčevali v sotorih in utah, kjer je bilo povsod mogoče plačevati v treh valutah. Za dobro organizacijo so poskrbeli turistična društva iz Podkloštra, Trbiža, Rateč in Kranjske gore.

Želja po miroljubnem sožitju je prišla do izraza tudi v folklornem in športnem programu. Še bolj odločno pa so svojo željo po miru izpovedali na tem mestu tudi člani mirovne iniciative Alpe Jadran, ki so kot že v prejšnjih letih, z letaki in v pogovorih zahtevali konkretne korake za razorožitev v tem prostoru.

„Tri dežele, tri jeziki, naša domovina“

S tem geslom so opozarjali na skupne mirovne interese sosednjih dežel. zahtevali so popolno jedrsko razorožitev v prostoru Alpe-Jadran, in druge ukrepe za postopno razorožitev. Ker pa je razumevanje med sosedi najbolje možno, če razumemo njegov jezik, so se člani komiteja med drugim zoperstavili tudi izpodbijanju sistema dvojezičnega šolstva na Koroškem in predlagali izboljšanje in izgradnjo dvojezičnega pouka!

Ljudje so lepak z veseljem pozdravili, prav tako mirovne balone in letake.

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošiljate na naslednji naslov:

Ime in priimek

naslov

pošta

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum)

(podpis)

Pridobivaj nove naročnike